

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Bul. Reg. Ferdinand (József főherceg-ut) 4. Telefon: 151. Sürögnyom: Közlöny, Arad. —: Az Aradi Nyomda Vállalat tulajdonosi kiadása és rotációs nyomása. Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak: évente 840, félre 420, negyedévre 210, havonta 70 Lej. Külföldre havonta 50 Lej. Kétszeres ár: Egyes szám 3 Lej. Vasárnap 5 Lej. —: (Bucurestiben 50 bani felár.) Hirdetések tarifa szerint —:

XLVII. évfolyam, 241. szám *

Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF
1897—1932.

* Szombat, 1932. október 15

Utolsó órában

Ebek harmincadjára hagyják mindenfelé az erdélyi magyar színjátszás sorsát. A magyar szó csengése nem kelt visszhangot a nemzet napszamosainak pódiumáról, vagy parkettes színpadáról az elfásult szívekben, mert vannak, akik úgy hiszik, hogy minden ugysí luába való.

A magyar kultúra és a nagymultú erdélyi magyar színjátszás ellenségei azok, akik — talán nem is szándékosan — kulturfőlényt maszkírozó, könnyed gesztussal intézik el a kávéházban, a fehér asztal mellett, vagy a gondtalan szalonokban azoknak az embereknek heroikus küzdelmeit, akik ma magukra hagyottan járnak az erdélyi magyar színészek kálváriás útját. Könnyű az elragadtatás kifejezéseit megtalálni a milánói Scala, a salzburgi ünnepi játékok, a budapesti Vigszínház és a new-yorki Metropolitan-operaház káprázatos kiállítású előadásaival, világhírű előadóművészeivel szemben. A képes színházi revük, a magazinok és színházi újságok készen szállítják a szájközö kulturbárátok számára a fellengősnél-fellengősebb dicséretet, a burkolt reklám számtalan raffinált, elragadtatott szakkifejezését. De hol van az a folyóirat, képes revü, vagy magazin, amely a faluzó erdélyi színigazgatók képét hozná a címoldalán, vagy annak a Szigligeti-színnek közölné megrázó felvételét, amelyet a kutyabagosi vendéglő fedett udvarán ácsolnak össze a főszereplők, az erdélyi magyar színjátszók? Hol vannak a szívek, amelyekből őszinte fájdalommal csurranna ki a felgyúlt keserűség üröme, látva, hogy annyi ragyogás, annyi siker és dicsőség után hová jutottunk?

Az aradi új magyar színiévad közeli megindulása előtt számot kell vetnünk magunkkal és egymással valamennyien, mi, aradi magyarok. Mérleget kell csinálnunk lelkünkben arról, hogy mit veszíthetünk, ha továbbra is a kulturfőlény álarcos fennhéjzásával tagadjuk meg a küzködő magyar színészek támogatását és mit nyerhetünk, ha az aradi magyar színjáték kivilágított szálaja estéről-estére újra Arad társadalmának közös nagy találkozóhelyévé válik. Elsősorban is kinek-kinek saját magával kell elintézni ezt a számadását, nyelve kulturája iránti kötelességének.

Am eljött az ideje annak is, hogy a közgazgatási hatóságok fejei is kötelességeikre ébredjenek a kisebbségi magyar színjátszás iránt. Arad magyarsága elvárhatja annyi év múltán, hogy a város látványosságai adójából befolyó részlet-összegekből táplált kulturális alapokból megérdemelt kultur-támogatást kapjon az aradi magyar színtársulat is. Most van itt az ideje, az évad kezdetén, amikor minden kis segítség kétszeres értékű: amidőn még a turnézó, vándorló társulatok nem merítették ki sem a város, sem pedig a megye kultursegély-alapjait. Am ettől függetlenül is Aradváros vezetőségének be kell látnia, hogy a város kulturális jelentőségének lezüllesztésére vezethet az, ha áldozatokba sem kerülő természetbeni segélyekkel nem gyámolítja sajátjaként, teljes szívvel-lélekkel az aradi magyar színjátszás ügyét és olyan feltételeket szab a színtársulat számára, amelyek már eleve illuzóriussá teszik szabályos működését. Aradváros és a megye magyarsága várakozásteljesen néz az aradi magyar színház új évadjának eredményei elé, amely — ha mindenki megállja helyét, melyet számára itt a sors kijelölt — az utolsó órában kell, hogy visszaszerezze mindenki előtt az erdélyi magyar színjátszás őszinte megbecsülését és megérdemelt tiszteletét!

Nyolcmilliárd lejjel csökkentik a költségvetést

Eredménnyel zárultak az amorizációk csökkentésére vonatkozó párisi tárgyalások --- Titulescu, Madgearu, Mihalache és Lugojeanu Sinaiába érkeztek --- Megélénkült a belpolitikai front

Engedményeket kapnak a fizető adóhátralékosok

Bucurestiből telefonálja az Aradi Közlöny tudósítója: Már-már ugylátszott, hogy az ingadozó Vaida-kormány egy mesteri sakkhúzással helyrebillentette a veszélyeztetett egyensúlyt és olyanok is akadnak, akik azt találgatták, hogy Vaida csak azért idézte elő a színes konfliktust, hogy annál nagyobb legyen politikai sikere. Minden jel arra vall azonban, hogy a helyzet éppen nem így áll. A Vaida—Titulescu-affér még egyáltalában nincs likvidálva és ebből természetesen folyk az is, hogy Titulescu váratlan külügyminiszterségének rejtett kulisszatitkai még megfejtésre várnak.

Titulescu, Mihalache, Madgearu és Lugojeanu ma délután fél 5 órakor megérkeztek Sinaiába. Utjuk Nagyváradon és Kolozsváron át vezetett. A bucaresti-i lapok munkatársai Kolozsvárott szálltak fel a vonatba, de Titulescu nem akart nyilatkozatot adni számukra, csak nagynehezen szerezte meg tőle az Adeverul munkatársa a következő kijelentést:

— Vaida miniszterelnök felajánlotta nekem a külügyminiszeri tárcát és én elfogadtam azt. Ez a legjobb bizonyítéka annak, hogy köztem és közte nincsen ellentét a külpolitikában!

Madgearu nehezen nyilatkozik

Vaida miniszterelnök csak 6 órakor indult el Bucurestiből, hogy Sinaiába utazzék és Titulescuvall találkozzék. Titulescu a Tabacovici-villában szállt meg és vele együtt Madgearu és Mihalache is Sinaiában maradtak, míg Lugojeanu tovább utazott Bucurestibe, ahova este 7 órakor meg is érkezett.

Madgearu az újságírók előtt kijelentette, hogy külföldi tárgyalásairól mindaddig nem nyilatkozik, amíg Vaida miniszterelnököt nem informálta. Az Adeverul munkatársa a vele folytatott beszélgetés nyomán annak a véleménynek ad kifejezést, hogy a külföldi hitelezőkkel való meggyezés csak akkor lesz lehetséges, ha a Népszövetséggel megkötjük a technikai együttműködésről szóló egyezményt. A hitelezők ugyanis ezt az egyezményt tartanák egyetlen garanciául arra nézve, hogy a fizetési feltételeket Románia betartja, viszont a román kormánynak sem kellene úgy felfogni a dolgot, mintha külön ellenőrzésnek vetné magát alá. Az Adeverul azt hiszi, hogy Madgearu és Lugojeanu semmiesetre sem folytatják a tárgyalásokat, hanem a külügyminiszter másokat fog megbízni a tárgyalások folytatásával.

Maniu Gyula dr. ma este Badacsonyból Kolozsváron át Bucurestibe utazott, ahova holnap reggel érkezik meg.

Politikai körökben különben élénk megbeszélés tárgyat képezik azok a munkálatok, a melyeket Mironescu pénzügyminiszter a költségvetés összeállítására érdekében kezdett meg. A pénzügyminiszter mindenekelőtt azt tartja szem előtt, hogy a költségvetés egyensúlyát biztosítsa és hogy a költségvetési év során ne

kelljen rendkívüli eszközökhöz — kölcsönök felvételéhez — folyamodni. Az 1933. évi költségvetés végösszege tizenöt milliárd lej körül fog mozogni, ami a folyó évi költségvetéshez viszonyítva nyolc milliárdos csökkenést jelent.

Igy tehát a kormánynak valamilyen módon: úgy a személyi, mint a dologi kiadásoknál összesen nyolcmilliárd lej csökkentést kell végrehajtania.

Két milliárdos megtakarításra számít a kormány a külföldi amortizációk fizetésének elhalasztása révén. Az erre vonatkozó tárgyalások még folynak külföldön és a kormány mindent el fog követni, hogy azok eredményhez vezessenek. A pénzügyminiszterium véleménye szerint az anvagi kiadásoknál újabb két milliárdot lehet megtakarítani. Szó van ezenkívül egyes fölösleges vagy pedig

be nem vált intézmények, autonóm szervezetek feloszlásáról

megszüntetéséről. Ettől újabb kétmilliárdos megtakarítást remél a kormány. A személyi kiadásoknál úgy kívánnak megtakarításokat elérni, hogy az 1926. január 1. óta törvénytelenül történt tisztviselői kinevezéseket megsemmisítik, másrészt pedig bizonyos fizetés-csökkentéseket hajtanak végre. A kormány ezenkívül még

egyes közvetett adókat fel akar emelni.

A Népszövetség ragaszkodik a kollaborációs egyezményhez

Itt írjuk meg, hogy a Genéből hazatért delegáció ma jelentést tett Vaida miniszterelnöknek, aki előtt kifejtették, hogy

Románia hitelezői mindaddig nem akarnak engedményeket tenni, amíg Románia alá nem írja a Népszövetséggel kötendő ugynevezett technikai kollaborációs egyezményt, illetve nem biztosít kellő hatáskört az ország pénzügyeinek ellenőrzésében és irányításában a Népszövetség megbizottainak.

Titulescu egyébként ma Sinaiába érkezett és holnap Vaida miniszterelnökkel együtt jelentkezik a királynál. Ekkor dől el véglegesen Titulescu külügyminiszeri kinevezésének ügye.

Huszonöt százalékos adóelengedés a hátralékosoknak

A pénzügyminiszterium egyébként az adóhátralékok könnyebb behajtásának lehetővé tétele céljából, ma rendeletet adott ki, amellyel mindenkinek, aki 1932. december 31-ig befizeti adóhátralékait, a következő engedményeket nyújtják: Az 1927. évi hátralék 25 százalékat, az 1928. évi hátralék 20 százalékat, az 1929. évi hátralék 15 százalékat, az 1930. évi hátralék 10 százalékat és az 1931. évi hátralék 5 százalékat engedi el a kincstár az adóhátralékok befizetése esetén.

Párisi jelentésünk szerint. Tutuc professzornak, a román állam hitelezőivel folytatott tárgyalásai az amortizációk csökkentése érdekében, eredményre vezetett. Ezek szerint 5 éven át, évenként egy millárd lejtel csökken a költségvetés.

Ezek az engedmények egyelőre csak a föketörlesztésre vonatkoznak. A kamatok csökkentése tárgyában tovább folynak a megbeszélések és ha a megegyezés ezen a téren is sikerül, akkor a költségvetésben évenként megtakarított összeg eléri a két és fél milliárd lejt, ami már jelentős eredmény.

Illetékes helyről közlik, hogy egyes külföldi lapoknak az a híre, hogy a kormány a külföldi tartozások szelvényeinek fizetését fel akarja függeszteni, nem felel meg a valószínűségnek.

November 15-re megegyezést jósolnak

A londoni Financial News, az ismert pénzügyi szaklap október 11-iki számában foglalkozik a román állam és a hitelezők közt megindult tárgyalásokkal, amelyek biztos mederben folynak. Románia az amortizációs részletek felfüggesztését kérte az értékpapirtulajdonosoktól, még pedig 5 évi időtartamra, míg a kamatok tekintetében a kormány különböző megoldásokat ajánlott fel a stabilizációs kölcsön, a háború előtti kölcsönök és az osztrák-magyar kölcsönökből Romániát terhelő rész kamataira. A lap szerint lehet, hogy november 15-ikéig létre jön a megegyezés és ez esetben a Népszövetség pénzügyi bizottságának a már befejezett tények birtokában könnyű dolga lesz.

A *Dimineata* cikket közölte, amelyben leszögezi, hogy a közvéleményt már meglehetősen idegesíti az a sok tárgyalás, nyilatkozat és hírlapi cikk, amelyek hetek óta tárgyalják a Titulescu-kérdést. A lap szerint legfőbb ideje már, hogy végre elintézzék ezt az ügyet, amely valósággal megakasztja a további munkát és minden figyelmet leköt a maga számára. Ha Vaida és Titulescu végre megegyeznek, akkor ez a kérdés is kikerül a napi problémák tömegéből.

A nyárból tél lesz

Irtá: KOLOZSY JÁNOS

Délen, ahol az otromba hegyek karjukat egymásba fűzve vigadnak, mint a lakodalmasok, nem ismerik a pazarló tavaszt, a haláltkergető őszt.

Minden előkészület és átmenet nélkül a perzselő nyárból, amelyben elégett a legtűzebb vágy és akarat, belerohantunk a kiméletlen télbe.

Májusban, amikor a csatangoló állatok nyakán harangoznak a csengetyűk, már forró kátlanban ég a könnyen olvadó nyár. A mezők csokrai örömsően kigyulladnak.

Ki látott már ilyen furcsa vidéket?

A virágok, mint gyorsnövésű lánykák, kinőtték körülöttünk. A mezőkről hivatatólag felénk bólogatnak. Mi sem vagyunk fából. A lábaink ösztönösen feljűk eveznek.

A föld nyitott mellén kedvünk szerint szedgethetjük a vidék illatos ajándékait. A nyár azonban gyorsan, mint a tűzbedobott rőzseköteg, hirtelen ellobbanással elégett.

Megérkezett a hold, amelyet a csillagok fényes udvara követett. Ahogy lecsukta árnyas szempilláit az alkony, az este átlépett a sötétség szakadékain s az égitestek farsangi dalra gyújtottak. A hold, mint valami titokzatos vegyifüredő, fehérre ezüstözte a darabos hegyeket, a komor városok felénk házait, az elhagyott uccákat és a tipegő, nehezen mozgó embereket.

Ez volt a tél.

Esténként lesétáltunk a szelid Vardarhoz, amely felénk meglapult a sziklák alatt s vékony erecske formában várta a diadalmas nyarat. A duzzadó folyó most medrének szűk barlangjában telelt. Ha nagyon akartuk, egyetlen nekiszaladással át tudtunk ugrani rajta.

De kinek van kedve az ilyesmire?

Katonamundérban járunk a csontkeményre fagyott uccákon. A furcsa kövezeten muzsikálnak a jégcsapok. Mintha éles késsel csontot faragnának alattunk.

A nők, akiket keresünk, átszaladnak a té-

Véres kardpárbaj Budapesten egy vasuti affér miatt

Három menetben csaptak össze az ellenfelek

Budapestről jelentik: Véres kardpárbajt vívtak tegnap egy budapesti lovassági lakatnyában. A lovagias mérkőzésnek érdekes előzményei vannak. Miskolc és Budapest között ugyanegy kocsiban utazott Rácz Elemér budapesti banktisztviselő és Szettel Iván Tibor dr. vállalati igazgató. Valamilyen gáláns ügygyel kapcsolatban szóváltás támadt közöttük és ennek folytatásaképpen

Rácz Elemér banktisztviselő tetteg. inzultálta utitársát, Szettel Iván Tibor dr. vállalati igazgatót,

az ügyet lovagias utra terelték.

A párbaj tegnap folyt le súlyos feltételekkel: bandázs nélkül, lovassági kardokkal, háromszori összeecsapással.

Az első támadásnál Rácz megsebezte ellenfelét, aki jobb arcán

hét centiméter hosszú mély vágást kapott. Az orvosok azonban nem állapították meg a párbajképtelenségét.

A második összeecsapásnál Rácz kapott laposvágást a felsőkarján, a harmadik összeecsapásnál pedig Szettel súlyos vágás érte a vállán, mire az orvos most már harcképtelennek nyilvánította.

Trebitsch Lincoln,

a zseniális magyar kalandor, mint Csao-Kung buddhista szerzetes Berlinbe érkezett

Berlinből jelentik: Csao-Kung buddhista szerzetes, polgári nevén Trebitsch Lincoln Berlinbe érkezett. Fekete tibeti buddhista köpenyben, szandálban, harisnya nélkül sétálgat az Unter der Lindenen. Az egykori páksi inasgyerek, akiből később anglikán pap, angol képviselő, német kém, Kapp-puccsista és végül buddhista szerzetes lett, a berlini utcán véletlenül találkozott egy újságíróval, aki megismerte.

— Halló, Lincoln! — kiáltott rá az újságíró.

A híres kalandor hüvelyesen köszönt és nem fogadta el a feléje nyújtott kezét. Közölte, hogy mint buddhista szerzetes nem foghat kezét közönséges halandóknak. Elmondta azt is, hogy értesülése szerint angol detektívek és ké-

mek figyelik.

— Pedig nem foglalkozom politikával. Engem nem érdekelnek a világi dolgok. Lemondtam a cselekvés örömről, sőt általában lemondtam minden örömről és élvezetről.

Az újságíró megjegyezte, hogy az angol lapok szerint Trebitsch titkos tanácsadója Pu-Yi volt kínai császárnak, az új mandsu állam fejének.

— Ha már harminc éve halott leszek és egyszer vulkán tör ki a holdban, az angol lapok azt is nekem fogják tulajdonítani.

Elmondta, hogy ma este nyilvános előadást tart a lélekvándorlásról. A német lapok biztosra veszik, hogy valamilyen titkos politikai vagy pénzügyi célból jött Európába.

len, mint gyorsjárású gémekek. Utánuk nézünk, de ki vállalkozik ebben az időben a meghódításukra?

Az álmokat és a vágyakat elhantoló téiben nehezen viseljük el magunkat. Most a legszebb asszony csókja sem volna képes a jégpáncélt, amely a szívünket takarja, felolvasztani.

Az idejött ember azonban csupa kíváncsiságból és időtöltésből kimegy a házból. A város polgárai átrepülnek dolgaik között, de az idegenek lépéseiben is megnyilvánul az érdeklődés minden új dolog iránt.

Hol vannak az ácsorgó hordárok, a barnatestű teherhordók, akik úgy idetartoznak ehez a városhoz, mint a sziklák, amelyek alatt álmosan kinyújtózkodik.

Otthon maradtak. Még az ajtókat is elrejtették a hideg elől. Sültpaprikán élnek, kevéssel beérik, nincsenek egetrengető vágyaik s nagyokat nevetnek azokon, akiket kíváncsiságuk s a dolgok megismerésének a láza kikergetett a szeletdudorászó időbe.

A legszebb muzsikáján játszik a tél. A szájjához emeli a harmonikát s csalogató hangokat hallat. Most igazán harmonikás kedve van az idegennek. A jókedv felszáll, belekapaszkodik az elfutó telefondrótokba és kedves hangokat cimbalmozik a kifeszített drótokon. Megkapaszkodik a hajlongó fákban s halálra szorongatja a tél fáradt menyasszonyait.

Az este a színházból jöttem, ahol improvizált színpadon karcsú nők táncoltak. Kecses lábakkal a nézők felé rugtak. Odabent unalmasan uszott az este. Az előadás keveset érdekelt. Annál izgatottabbak voltak a nők. A szereplők, akik most elérhetetlen távolságban élnek előttünk. Az előadás után azonban újra toronragadott a hideg és mint valami meleg parasztkendő rázuhant a fejekre. A ruhák szegélyére csipkét vert a dér. Mi, akik a tulsóoldalhoz tartozunk, gyorsan átszaladtunk a Vardar felett. A nehéz hid megmozdult alattunk és felemelt a legmagasabb hegy alá. Majdhogy bele nem vertük a fejünket az alacsony égbe. A nehezen mozgó felhők alól finoman szitált

dér ereszkedett és a vállakra szállt, mint a hízkelkedő galambok.

A hosszú Vardar elnyult, mint valami megráztolt erecske. A hideg terjeszkedett. Sietni kellett. S ekkor valaki nyomon követett. A lépteimbe lépett. Nem akartam megfordulni, mert belefagyott volna a nyakam a mozdulatba. Meggyorsítottam a lépteim és az oldalfegyveremhez nyulok. Az árnyékom azonban tovább rejtegeti az üldözömet. Aztán valami nevetésképp repül el felettem. Visszanézek: mint azott veréb követett egy kopott kőrystalány. Megismertem. Mögöttem hahotázó ifjak repdestek. El akarták érni, hogy megszorongassák, hogy az övék legyen. A kőrystalány azonban nem értette a játékot, a szemek, mint az üldözött őz, segítséget könyörgöttek.

Gyorsan megértettem a helyzetet. Aztán megálltam. Ez már a mecset előtt volt, amely lándzsás vasrácsaival füsttelgett előttem. A kamaszok is megálltak. A sűrűsödő téi éjben megnéztük egymást. A katonával mégsem mertek kikezdeni. A vállaimon nem volt ugyan csillag, de ezernyi csillag mosolygott rám az égből. Ez pedig több volt és nagyobb biztonságot nyújtott, mintha a legkövérebb aranycsillagokat varrták volna a vállamra. Nem akartak kikezdeni velem. Szótlanul visszafordultak, szidták a hideget, amely egyre elviselhetetlenebb lett.

Ezalatt az ismeretlen nő befordult a sarkon. A kaland azonban felkapott és utánna röpitett. Ő én naiv, azt hittem, hogy előlem nem fog elmene-külni.

Már késő volt.

Az első házban hirtelen felpattant a belülről elrejtett ajtó, amelyet kívülről spárgával rántanak fel. A kisleány halk járással kifutott neszfogó füleimből.

Nem hozzám jött, nem tudtam meghódítani és nem is lehetett az enyém.

A kaszánnya felé meredek hegyiut vezet. A házak előtt álmos őrszemek bóbiskoltak. A hold már átszállt az égen és elkisért. Az éjszaka átliajolt a derengő hajnalba.

Nehezen találtam meg a helyem a szobakaszárnyában. A csillagok azonban kiültek az ablakomra és sokáig virrasztottak az álmom felett.

Súlyos vádakat emelt Gherman Joe Aradváros választott tanácsa ellen

Benyújtotta vizsgálati jelentését a belügyminiszteriumnak a bucaresti-i közigazgatási vezérfelügyelő — Négy és félmillió lejt a Lutai-tanács szabálytalan többlet-kiadása — Vádpontok Radu Cornel dr. interimárbizottsága ellen

A tanács minden egyes tagját felelőssé teszi a vezérfelügyelő a városi gazdálkodásért

Gherman Joe bucaresti-i belügyminiszteriumi közigazgatási vezérfelügyelő, — mint jeleztük, befejezte vizsgálatát Aradváros vezetésének működésében 1931. január hó elsejéig visszamenőleg. A vezérfelügyelő terjedelmes jelentésében

erős kritikai bonckés alá vette a Lutai Cornel dr. volt polgármester vezetése alatt működött legutóbbi választott városi tanács és a Radu Cornel dr. vezetése alatt működött interimárbizottság tevékenységét

és az általa eszközölt kihallgatások sorozatai nyomán több szabálytalanságot állapított meg. Aradi Közlöny-nek módjában van ismertetni a vezérfelügyelő jelentését, amely több évre visszamenőlegesen teszi kritika tárgyává a város egykori vezetéseinek gazdálkodását.

Még az elmúlt év folyamán — írja a jelentés — a Jorga-kormány Pretorianu vezérfelügyelőt küldte ki a Lutai-tanács működésének felülvizsgálására. A jelentés több okból kifolyólag hozott fel kifogásokat a tanács működése ellen. A belügyminiszterium ennek alapján az ügy iratait áttette a bucaresti-i legfelsőbb számvevőszékhez, a törvényes szankciók alkalmazása végett. Lutai dr. polgármester ekkor kérvényt adott be a belügyminiszteriumhoz, amelyben arra hivatkozott, hogy

Pretorianu vezérfelügyelő nem volt objektív.

új vizsgálat megindítását kérte. Vaida miniszterelnök nemrégiben személyesen intézkedett ez ügyben és a vizsgálat lefolytatásával Gherman Joe dr. belügyi vezérfelügyelőt bízta meg.

Gherman Joe vezérfelügyelő a bevezetett vizsgálatról a tegnapi nap folyamán nyújtotta be jelentését a belügyminiszteriumhoz. Jelentésében — amelyet módunkban van ismertetni — megállapítja, hogy Lutai polgármester működése jóhiszemű volt ugyan, mert a város fejlesztését és szelítését tűzte ki céljánál, ennek ellenére mégis súlyos hibákat követett el. A jelentésből kitűnik, hogy

a Lutai-tanács négy és fél millió lejt költött el olyan célokra, amelyekre sem a költségvetésben nem volt fedezet, sem pedig a belügyminiszterium jóváhagyása nem érkezett meg rájuk.

Ezeket az összegeket a napi tárca terhére folyósították, holott — fejtí ki a jelentés — az állami könyvvitelről szóló törvény ezt megtiltja.

A jelentés második súlyos vádpontja a városi mozik ügye. A város egyszerre öt mozgószínházat létesített, amelyekre szintén nem volt költségvetési jóváhagyása és megállapítás nyert, hogy a legutóbbi vizsgálatig

a város 2 és fél millió lejt fizetett rá a mozikra.

A jelentkező hiányokat — folytatja a jelentés — a Lutai-tanács akként igyekezett fedezni, hogy a városi vízművektől elvonta ezt az összeget, ahelyett, hogy a vízműveknél szükséges munkálatokat, mint például az ivóvíz felhívítása, elvégeztette volna. A Lutai-tanácsnak a parkiroszókra sem volt alapja és itt szintén idegen alapokhoz nyúltak. A Lutai-tanács tagjai egy éven keresztül egyetlen jegyzőkönyvet sem irtak alá. A kifizetéseknel és egyéb pénzügyi műveleteknél a tanács nem vette figyelembe a törvény intézkedéseit, még pedig azt, hogy mielőtt bármilyen kifizetést vagy befektetést a tanács megszavazna, köteles a város pénzügyi hivatalának írásbeli véleményét kikérni.

Ugy szintén súlyos mulasztás terhel több városi tisztviselőt, — írja a jelentés — akik

a törvény egyenes rendelkezése ellenére kifizettek olyan összegeket, amelyek a jóváhagyott költségvetésben nem szerepeltek.

A jelentés megállapítja még, hogy a Lutai-tanács minden egyes tagja felelős az összes elkövetett hibákért, mivel a legutóbbi polgármester minden intézkedését — tehát azt is, amelyek ellentétben állottak a számviteli törvényvel — megszavazták, illetve jóváhagyták.

A belügyminiszterium a fenti jelentés alapján minden valószínűség szerint a vezérfelügyelő jelentését ismét átteszi a legfelsőbb számvevőszékhez. Gherman Joe vezérfelügyelő jelentése egy külön fejezetben foglalkozik dr. Radu Cornél interimár-bizottságának működésével is, amelynek ugyancsak mulasztásokat tulajdonít.

Feltörték és kirabolták Baross Gábor hármás koporsóját

Csak hetek múltán fedezték fel a klobusici mauzoleumban a gyalázatos gaztettel — Még nem tudják megállapítani, nem történt-e rablás?

Trencsénből jelentik: Néhány nappal vagy néhány héttel ezelőtt felháborító merényletet és halottgyalázást követtek el Trencsénmegyének és a tizenkilencedik század Magyarországnak egyik legnagyobb fia.

belussi Baross Gábor emléke ellen.

A gaztető megtörténte csak most derült ki. Baross Gábort, aki negyven esztendővel ezelőtt, férfiúi alkotóerejének teljében, negyvennégy éves korában halt meg Budapesten, annak a meghülésnek következtében, amelyet az Aldunán szerzett és 1892. május havában az Illava melletti Klobusic községben hegyeztek örök nyugalomra. Sűrű fákkal körülvett mauzoleumban volt méltó pihenőhelye a nagy magyar államférfinak s ez a mauzoleum szemben fekszik a Baross-féle villával. Baross Gábor özvegye, született Sipeky Karola ebben a villában lakott és naponként meglátogatta a mauzoleumot. Itt töltötte csendes visszavonultságban napjait mindaddig, míg az új viszonyok következtében nem kényszerült elköltözésre. Azóta Pesten élt Baross Gábor özvegye s 1931. december 14-én halt meg Balatonföldváron. Hamvai a tihanyi bencésapátság kriptájában fekszenek.

A mauzoleum távolabb esik a forgalomtól és így közelében kevesen járnak. Ennek tulajdonítható, hogy

a kegyeletet mélyen meggyalázó merényletet is későn fedezték fel.

1927-ben már egyszer ismeretlen tettesek be akartak hatolni a mauzoleumba. Ennek a törekvésnek a nyomait észlelték is, a halottgyalázók azonban akkor semmiféle nagyobb kárt nem okoztak. Tegnapi vették észre a mauzoleum kö-

Tűzveszedelem Gyorokon

Szombatra virradólag a gyoroki állomás-épület mellett tűz ütött ki. Az aradi állomásról két tűzoltó-szivattyúval készültség ment ki az oltásra. Ugy tudták, hogy az állomás gyulladt ki, de éjjel 3 órára kiderült, hogy csupán egy nagyobb gazdasági épület gyulladt ki. Az oltás folyik.

Hirtelen elhunyt a Budapest felé robogó gyorsvonaton egy pankotai gyógyszerész

Tragikus haláleset történt ma délután azon a gyorsvonaton, amely ma délben indult Budapest felé, aradi és temesvári kirándulókkal. A gyorsvonaton, amely a déli órákban indult ki az aradi állomásról, helyet foglalt Őrs Rezső általánosan ismert pankotai gyógyszerész is, aki három napot akart eltölteni a magyar fővárosban.

Amikor a vonat elhagyta a román határt, tragikus esemény következett be, amely mély hatást keltett a kirándulókkal telt vonat utasai között. Őrs gyógyszerész ugyanis utitársainak rosszullétről panaszkodott, majd mire a szerelvény Csabára érkezett, összeesett és elvesztette eszméletét.

Az eszméletlen állapotban levő kirándulót a társasutazás vezetősége azonnali levételre a vonatról, hogy orvosi segélyben részesítsék. Azonban az orvosi beavatkozás már későn érkezett. Őrs Gyula pankotai gyógyszerész, mielőtt az orvos kámforinjekciót adott neki, szivgyengeséget kapott és kiszendvedt. A tragikus körülmények között történt halálesetről értesítés ment családjához Pankotára.

A SIMAY-fürdő nyitva:

Hétköznap reggel fél 7 órától

:: Vasárnap reggel 6 órától ::

zelében dolgozó emberek, hogy a mauzoleumnak dróttal rácszott hátsó ablaka ki van feszítve.

Azonnal jelentést tettek a hatóságoknak s a rögtöni helyszíni vizsgálatnál kiderült, hogy

a halottgyalázók behatoltak a mauzoleum három és fél méter magasságban levő ablakán, a vas szarkofágot feltörték és a mázsás fedelet oldalra dobták. A szarkofágban levő érckoporsót szintén feltörték, hogy annak belsejében a harmadik cinnkoporsóhoz jussanak, amelynek üvegtetejét betörve megbolygatták a halottat.

A jelek szerint a banditákat rablás szándéka vezette s a holttesten talán ékszereket kerestek. Felháborító tettük színhelyén egy súlyos kalapácsot és öt vasdarabot hagytak hátra. A csendőrség még nem tudta megállapítani, hogy nem történt-e tényleg sirkirablás, amennyiben Baross Gábornak, a vasminiszternek gyermekei Budapesten élnek és csak ők tudják, vajjon volt-e a holttesten ékszer: gyűrű, lónc, mentekőtő, amit az elvetemült gonosztevők elrabolhattak volna.

Az illavai csendőrség rögtön megindította a nyomozást a tettesek kiderítésére végett.

CORSO-mozgó! Keitős műsor!

Béce, Budapest és Berlin után Aradon.

Expressházasság!

UFA zenés vígjáték.

(Es wird schon wieder besser. Dolly Haas, az új sztár, Heinz Rühmann, az optimista, Verebes Ernő, aki örökké kedélyes, Fritz Grünbaum, aki mindenből tróliát csinál. Ezenkívül GOETHE emlékfilm és Leszenko és Ziaka orosz rádió- és gramofonénekes és tánczenemének új, modern műsora!

MA d. u. 2 ¼ órákor: Strogoff Mihály, a cár főtársa Iván Mosjukin-nal. ☺ ☺ Jegy Lei 8.

Gyerekek! Vasárnap d. o. 10 órákor nektek tartunk előadást. Jancsi és Juliska mesélim, aradi szerelőkkel. EGYH GYHYSA növekedésével. JOURNAL. Jegy 8 lei.

Már 3000 lejért készít elegáns Huppert és Goda Strada Bariju 13. (Rákóczi-ucca)

Lipinskája esete a népbiztossal

Intim beszélgetés a világhírű előadóművésznővel aradi apartamentjában — Egy művészlélek életének regénye — Lipinskája édes „bosszúja“

Lángvörös, hullámos haja szeszélyesen fogja körül mozgékony, üde arcát, amelyben nagy, pajzán szemei és erős, fehér fogai dominálnak. Törékeny alakja beleslipped a szállóbeli lakosztály fogadó-szobájának öblös karosszékebe és simogató, lágyan csengő hangját mesélni kezd magáról, karrierjéről és azokról az eseményteljes napokról, amelyeket Szovjet-országra látogatásán élt át akkor, amikor még nem volt a világhírű dísz, a művészetével egyedülálló szon-énekesnő: *Dela Lipinskája*...

Dela Lipinskája ma délben érkezett meg Aradra. Hosszadalmas és fárasztó határvizsgálat után hatalmas bőröndjeivel (amelyeken színes hotelcédulák alakjában, Európa valamennyi nagyvárosa képviselve van) kikötött a Központi-szálló előtt, hogy elfoglalja a legszébb lakosztályt. Holnap Temesvárra utazik át, ahol bemutatja kivételes művészetét, majd vasárnap este az aradi Kulturpalota hangversenytermében lép fel...

Egy titokzatosan csunya léri

— Az életemről, karrieremről? — kérdezi elmerengő pillantással. — Alacsony termetű, rokonszenvesen csunya férfi lép a szobába, aki azonnal segítségére jön:

— Valamit, ami a közönséget érdekli, — mondja mosolyogva — mesélje el Madame azt az érdekes kis történetet az orosz népbiztossal.

Lipinskája mosolyog. Keskeny ajka mint két vörös csik húzódik el fehér fogai fölül és belekezd a mesébe. Megjátssza minden mondatát és az orosz népbiztos, akit bátran nevezhetünk „X. elvtársnak“ mint a regényekben, vagy a kalandos filmekben, meglevenedik a művésznő szuggesztív előadásában:

— Péterváron történt... — kezdi halkán. — Csaknem tíz év telt el azóta... Fiatal leány voltam, csaknem gyermek és semmit sem tudtam az életről... A pétervári zenekonzervatóriumba jártam, zongorázni tanultam... Ugy előttem áll az a reggel, amidőn sorsom összehozott a „mindenható“ komiszárral, mintha tegnap történt volna... Tavasz volt, hideg, nyirkos idő, a hó alig olvadt még fel a lábunk alatt... Fél 11 órakor ébredtem fel és 11 órára a konzervatóriumban kellett megjelennem, ahol vizsga volt... Gyorsan felöltözködtem, hónom alá csaptam kottáimat és kiszaladtam az uccára. Az uccák kihaltak voltak és sehol egy jármű, vagy bármilyen alkalmas közlekedési eszköz, amely engem a több kilométeres távolságban lévő zeneiskolába vitt volna. Ahogy végigsiettem az utcán, hirtelen egy hatalmas autót pillantok meg egy palota előtt. Az autó mellett egyenruhák... Két tiszt állott őrt, vigyáztak nyilván a kocsi-ra. Én hozzájuk léptem:

Aki mer, az nyer . . .

— Ké a kocsi? — kérdeztem nagy bátran. — Egy darabig vizsgálgattak, majd mosolyogva feleltek:

— A komiszáré... — Még bátrabb lettem. Arra gondoltam, hátha sikerül idejében eljutnom a vizsgára. Megkérdeztem, hogy hol az a biztos?

— Ott fenn! — válaszoltak és rámutattak a nagy épületre. Nem sokáig gondolkodtam, megindultam a lépcsőkön... Hatalmas szárnyas

ajtók előtt katonák álltak őrt és kereszttel szuronnyal tartóztattak fel:

— Hová, mit akarsz? — kérdezték. Én bátran kivágtam, hogy a komiszárhoz kell jutnom. Bebecsajítottak... Ott álltam egy imponáló, hatalmas férfi előtt... Hullámos fekete haja és sötét szemei villogtak felém... Mit tudtam én, hogy élet-halál ura Péterváron és tőle függ százezrek sorsa... Íróasztal mellett ült és dolgozott. Fel sem emelte fejét, csak erélyes hangon kérdezte:

— Mit kíván? — Mély lélegzetet vettem és gyorsan belekezdtem mondókámba. — Az öné az a szép nagy kocsi a kapu előtt? — kérdeztem. — A zeneiskolában kell lennem 11 órára és már csak tíz percem van... Tizenegykor kezdődik a vizsga, nem lehet elkésem, mert a tanár rettentően szigorú... Ha ön volna olyan szíves és átengedné nekem kocsiját arra a tíz percre...?

— A toll nagyot sercent a fehér papíron és a népbiztos felemelte fejét. Rám nézett erősen, éles tekintettel, majd szurós szeme végigsiklott rajtam tetőtől-talpig... Végül — nagyon hosszúnak tetsző idő után — a csengőhöz nyult és erősen megrázta. Két katona lépett be, akiknek odaszólt:

— Kísérjétek a hölgyet az autóhoz... — mondta. Fellelegzettem és megfordultam, hogy menjek. A népbiztos hangja megállított:

— Egy feltétellel adom oda a kocsit — mondotta — amelyben pedig szigorúan tilos civil személynek helyet foglalni, azért teszek azonban kivételt, hogy ne késsen el a vizsgáról. A feltétel pedig az, hogy visszajön vizsga után és beszámol az eredményről! — Örömmel mondtam igent és néhány köszönő szót mormolva rohantam le az autóhoz és csakha-

mar lágyan siklott tova a gépkocsi — velem! Lipinskája szünetet tart. Cigaretta gyújt majd elmondja még, hogy regényes ismerettségének folytatása is volt. A vizsga sikerült, vissza kellett természetesen mennie, hogy beszámoljon az eredményről. S „hatalmas barátja“ közvetlen hangon beszélgetett vele, elmesélte élettörténetét s vele is meséltett magáról, szüleiéről, testvéreiről.

— Három nap alatt megcsinálta nekem, hogy elhagyhassam Pétervárt — folytatta a művésznő. — Elértem azt, amit más hónapok alatt sem tudott kivívni magának. Pétervárról Bécsbe mentem, majd Berlinbe kerültem... Tanultam, küzdöttem, míg végül a sors összehozott az urammal... Lipinskája ismét mosolyog és hosszú szempilláival a háttérben szerényen meghúzódó idősebb férfi felé hunyorgat. Igen, az impresszárió senki más, mint dr. Njevolin orosz színigazgató és rendező, aki felfedezte a kis kezdőben a jövő nagy ábrázoló művésznőjét és elindította a karrier felé vezető uton:

— Berlinben egy nagy színháznál statisztáltam. Az uram rendezett és én rettegtem tőle... Mindenkinek panaszkodtam, hogy ilyen szigorú, utálatos embert még nem ismertem... De visszaadtam neki a kölcsönt: bosszúból hozzámentem feleségül!

Az igazi művész varázsa

Elmondja még, hogyan lépett fel Reinhardt-nál Bécsben egy szilveszteri jótékony estélyen, ahol első sikerét aratta. Orosz népdalokat énekelt. Szavait senki sem értette, de a mimikája, hangjának üde szárnyalása és mozdulatainak eredeti bája a szívekig hatott. És Lipinskája elindult a karrier útján... Azóta is édes-bus orosz dalokat, vagy könnyed francia szononokat, szeriöz-német számokat énekel a színpadon és elővarázsolja a nemzetek lelkét, megtalálja a hangot, amely minden népnek szívéig hatol... Ahol egyszer megfordul, ott nem tudják többé elfelejteni művészetét s onnan magával visz mindig valamit: népdalok formájában az emberek lelkét...

Csányi Piroška.

Körözőlevelet adott ki az aradi törvényszék egy bucuresti-i kereskedő ellen

Négy hónapi fogházra ítélték egy volt határrendőrtisztet, mert megvesztegették. Egy nagyszabású csempészés érdekes fináléja

Érdekes epizódokban bővelkedő tárgyaláson vonta ma felelősségre az aradi törvényszék Orezeanu-tanácsa Monda Vasile volt ottlakai határrendőrtisztet, aki ellen megvesztegetés címén indult meg az eljárás. Az ügy még 1928-ra nyúlik vissza, abban a törvényszék már több tárgyalást is tartott, azonban a másik vádlott: Spinner Moise bucuresti-i kereskedő egy alkalommal sem jelent meg és a mai tárgyalásról is hiányzott. Orezeanu elnök megállapította, hogy Spinnert három év alatt nem lehetett az aradi törvényszékre elhozni, ezért a két ügyet függetlenítette egymástól és úgy döntött, hogy Monda Vasile ügyét külön tárgyalja le.

Még 1928-ban történt, hogy Balatescu határrendőrfőhadnagy és Ioan Traian ottlakai vámfőnök nagyarányú selyemcsempészést leplezett le. A csempészést Spinner hajtotta végre,

aki — mint megállapítást nyert — Mondat megvesztegette. Monda annakidején az egyik aradi kávéházban felkereste Balatescu főhadnagyot, akinek Spinner nevében harmincezer lej ajánlott fel annak fejében, hogy segítse a csempészésnél, illetve „ne vegye észre“, amikor a határon átjönnek a selyemmel telt autók. Balatescu főhadnagy ezt az ajánlatot felháborodással utasította vissza és alaposabban kezdte figyelni, úgy Mondat, mint Spinnert és így sikerült is a csempészést lelepleznie. A csempészési ügyet azóta már le is tárgyalta a bíróság és abból kifolyólag Spinnert ötmillió lej pénzbírságra ítélték. Spinner az ítélet ellen akkoriban fellebbezést jelentett be.

A mai tárgyaláson ettől függetlenül a megvesztegetés ügyét tárgyalták. Mondat bűnösnek találták és négy hónapi fogházra ítélték. Tekintettel arra, hogy Spinner a tárgyalásokon egyszer sem jelent meg és hogy állítólag azóta külföldre szökött, a bíróság ellene körözőlevelet adott ki. Monda az ítélet ellen fellebbezett.

SORSJEGYET VESZ?

Vegyen a BANCA ROMANA bukaresti főkollektor szerencseszámból a WAGONS-LITS // Cook Menetjegyi irodában,

Minden második sorsjegy nyer: a rizikó tehát nem nagy! — Amibe a sorsjegye kerül: tíz más helyen könnyen megspórolhatja! — Az öt húzás alatt kilencszer sorsolnak ki főnyereményt egymilliótól ötmillióig! Mindenkinek egyforma esélyei vannak: Vegyen még ma egy Osztalysorsjegyet a Wagons-Lits // Cook irodában, a Minorita-palotában!

Impozáns gyászpompával temették

Klebelsberg Kunó gróf volt magyar kultuszminisztert

kormányzó, a kormány és a klérus tagjai, valamint a közéleti előkelőségek demonstratív felvonulása — Gróf Bethlen István hatalmas gyászbeszéde — Wagner „Siegfried halálá”-nak hangjai kísérték utolsó útjára a magyar nemzet nagy halottját

Budapestről telefonálják: Egész Magyarország impozáns részvételmegnyilvánulásától kísérve folyt le a tragikus módon elhunyt Klebelsberg Kunó gróf, volt magyar kultuszminiszter temetése.

Már a kora reggeli órákban meglátszott a főváros képén, hogy Budapest nagy halottat temet. Az iskolákból fekete fátyollal bevont zászlók alatt vonultak fel a növendékek a Nemzeti Múzeum elé. Nyolc órakor rendőri kordon állott fel a Múzeum-köruton, a Kossuth Lajos-uccától a Kálvin-térig és a kocsiforgalmat elterelték a Múzeum-körutról.

Bent a ravatalos csarnokban bárciházi Bárczy István miniszterelnökségi államtitkár és Kulcsár István miniszteri titkár — aki évenként keresztül teljesített titkári szolgálatot gróf Klebelsberg Kunó mellett — intézkedik. A Munkácsy-lepellel borított koporsó lábánál egyetlen hatalmas rózsakoszorú van, szalagján ez a felírás: *Felejtethetlen Kunónak — Sári.* Az özvegy koszorúja. Jobbra és balra a rendjelpárnák alatt sorakoznak a főhercegi családok koszorúi.

A Nemzeti Múzeum mozaik-termében állították fel a katafalkot, amelyet nemzetiszíni selyemlepel borított. A ravatal mellett volt

A szimfónikus zenekar ezután Wagner „Siegfried halálá”-t játszotta, azután megindult a színtevégláthatatlan menet a Nyugati pályaudvar felé. A menetben részt vett a kormányzó, a hercegprimás, az iskolák, testületek, szövetségek, polgármesterek, katonai, egyházi és polgári előkelőségek. A gyászmenetet kétoldalt hatalmas tömeg sorfala vette közbe és hosszára jellemző, hogy amikor a pályaudvarra ért, a vége még a Múzeum-körutnál tartott.

Délután öt órakor érkezett meg Szegedre az a különvonat, amely az elhunyt kultuszminiszter holttestét, valamint a gyászolókat hozta magával. Az állomáson tizezer főnyi tömeg várt és ennek sorfala között indult meg a gyászmenet a Fogadalmi templom felé. A vonatról elsőnek gróf Klebelsberg kitüntetésait adták le, majd pedig az özvegy, Klebelsberg atyja és a családtagok szállottak ki. A katafalkot a templom előtti téren állították fel és a temetés időpontjáig, amely holnap lesz, a közönség a koporsót megtekintheti. Budapest és Szeged között, az egyes állomásokon a községek és városok közönsége koszorút helyezett el a különvonatra. Ezek a koszorúk Szegedig egy külön vaggont töltötték meg.

Varzaru őrnagy tovább raboskodik

Bucurestiben erőlyesen cáfolják az őrnagy szökésének híreit

A kémkedésért lefokozott és súlyosabb elítelt Varzaru őrnagy állítólagos rejtélyes szökéséről mintegy másfél hónappal ezelőtt napokon keresztül irtak a romániai napilapok. A híradások szerint az őrnagy, aki büntetését a nagyenyedi fegyházban töltötte, körülbelül nyolc héttel ezelőtt kérelemmel fordult a fegyintézet igazgatóságához, amelyben kérte, hogy helyezze át a vacaresti-i fegyházba. Mivel az igazgatóság ebben nem látott semmi különöset, sőt a vacaresti-i fegyházban szigorubb a foglyok felügyelete, teljesítette Varzaru kérését. A nagyenyedi fegyház igazgatósága közben értesítette a vacaresti-i fegyház igazgatóságát, hogy Varzarut oda fogják átszállítani. Néhány nappal később — irták a másfél hónappal ezelőtt megjelent lapjelentések — két tiszt jelentkezett a nagyenyedi fegyházban, akik okmányokkal igazolták, hogy a vacaresti-i fegyház igazgatóságától utasítást kaptak Varzaru őrnagy átszállítására. Egy nappal később a két tiszt el is távozott a fegyházból Varzaruval. A vacaresti-i fegyházban azonban nem jelentkeztek, hanem Moszkvába szöktek.

A fentieket tartalmazták a lapok híradásai, amelyeket most Bucurestiből az illetékes hatóságok a legerélyesebben cáfolnak. A bucaresti-i illetékes hatóságok megállapítják, hogy Varzaru jelenleg is a nagyenyedi fegyház lakója, így tehát a megjelent közlemények nélkülöznek minden komoly alapot.

CENTRAL mozgó : 5, negyed 8, negyed 10-kor SELECT mozgó:

A képviselő ur barátja.

Modern erkölcskép. JOAN CRAWFORD első németnyelvű beszélő filmje, partnere CLARK GABLE A szezon egyik legkitűnőbb, legszöbb filmje

SVENGALI.

Victorien SARDOU „Triby” c. drámájának filmváltozata. JOHN BARRYMORE-ral, Amerika legnagyobb drámai színészeivel a főszerepben. Partnerője MARIAN MARSH (Premier.)

Ma délután 3 órakor 8 lejjel:

PINTY és PONTY mint betörők és CHARLY, a harci kanari.

SELECT-mozgóban.

elhelyezve Klebelsberg gróf letven kitüntetés és ragyogó briliánskövei. Az előcsarnokban már fél tíz órakor megjelentek a Gömböskormány tagjai, továbbá a polgári és katonai előkelőségek, az udvaron pedig az iskolák, az egyetemek, a társadalmi egyesületek és más szövetségek csoportosultak. Pontban tíz órakor megjelent Horthy Miklós kormányzó, mire Dohnányi Ernő vezetésével a filharmoniai zenekar Beethoven harmadik szimfóniáját játszotta el. A papnövendékek ezután a „Circum dederunt”-ot énekelték el, majd Glattfelder püspök elvégezte a beszentelési szertartást.

A beszentelési szertartás után a bucsuszédek hangzottak el. A gyászbeszédet Hóman kultuszminiszter mondotta, aki Szechenyi egy idézetével kezdte beszédét. „Életemben sárral dobálták, németlelkűnek nevezték — mondotta beszédében a miniszter — és most kérdelem: élt-e valaha nemesebb lélek, élt-e valaki, akiben nagyobb szeretet gerjedt a magyar hon iránt, mint benne? Kérdésemre feleletet ad egész működése. Vallásos ember szent meggyőződésével hitt a kultúra nemzetmentő erejében”. Hóman miniszter után gróf Bethlen István a volt kormány nevében bucsuztatta el a nagy halottat. „A háboru utáni magyar kultúrának minden követ ő rakta le. — mondotta Bethlen. — Magyarország nemcsak területének kétharmadát veszítette el, hanem nagy emberekből is szinte pótolhatatlan vesztesége lett volna, ha nincs olyan ember, mint az elhunyt, aki nem rettent vissza a helyzettől és az igaztalan támadásoktól sem. Vigasztalásul szolgáljon számára az a tudat, hogy Magyarországon a nemzet igazi nagyjait mindig gáncsolták és befeketítették és habérlevél csak azoknak jutott, akik a civódás politikáját hirdették”. Ezután Váry Albert, az egységes párt nevében bucsuztatta el Klebelsberg Kunó grófot, a kultúra lánglelkű apostolát, aki Magyarországot a nyugateurópai kultúra színvonalára emelte. Emlékét, — mondotta, — mindig őrizni fogjuk. Tragikus magyar sors, hogy meg kellett halnia, hogy mindezt megállapíthassuk róla.

FELEDHETETLEN NAPOKAT

töltenek Budapesten az Aradi Közlöny Fülles Gyorsának utasai — Százával jeleniknek az aradiak az Az Est utazási irodájában a kedvezményekért

Mindenütt aradiakkal találkozunk...

(Az Aradi Közlöny Budapestre kiküldött tudósítójának telefonjelentése.) Mintha egy darab Aradot telepítették volna át Budapestre: az uccákon, a színházakban, a kávéházakban, a mozikban, mindenütt ismerősökkel találkozunk az ember; ezen a sarkon is aradi fordul be és akit ott a színházi zártszékben pillantunk meg, szintén aradi. A szállodák halljaiban aradiak társalognak és mi sem természetesebb, mint hogy az Az Est utazási irodáját százával keresik fel az aradiak, akik az Aradi Közlöny kedvezményeket biztosító utalványát kívánják átvenni.

Az Aradi Közlöny munkatársa az utazási irodában segítkezik és gondoskodik arról, hogy utasaink a kellő utmutatásokat megkapják és hogy kivétel nélkül hozzájussanak a nekik biztosított kedvezményekhez. Az Est kiadóhivatala egyébként holnap kezdi meg azoknak a kedvezményes jegyeknek a kiosztását, amelyek a sportpályákra szólnak. Sportkedvelő utasaink elismeréssel és örömmel vették tudomásul, hogy ezt a kedvezményt is sikerült megszerezniük.

Az, aki ma végigmegy Budapest uccáin, még egy szokatlan jelenségre lesz figyelmes. Itt is, ott is román beszédet hallani, a Bucurestiből érkezett vendégek szintén mindenütt ott vannak. Elragadtatással és lelkesedéssel beszélnek a magyar fővárosról és váltig hangoztatják, hogy a legközelebbi alkalmat szintén nem fogják elmulasztani és a legrövidebb időn belül újból meglátogatják Budapestet.

Az Aradi Közlöny utasai közül sokan veszik igénybe a bécsi utazás kedvezményét és ezek holnap reggel hét órakor a Keleti-pályá-

udvarról indulnak el Bécs felé. Az Est megbízásából dr. Balogh Henrik szerkesztő kíséri az utasokat. Bécsi kirándulóinknak szintén számos kedvezményt biztosítottunk és így első sorban olcsó szállodai ellátásról, valamint olcsó színházi jegyekről gondoskodtunk. A budapest-bécsi ut a vízummal együtt mindössze 22 pengőbe került. A bécsi utasok kedden délután öt órakor érkeznek meg Budapestre.

Az Aradi Közlöny „Fülles gyors”-ának utasai kedden éjszaka tízenkét órakor indulnak a Keleti-pályaudvarról Arad felé, ahova előreláthatólag reggeli fél hat órakor érkeznek meg.

Az Az Est és a Magyarország mai száma színes cikkeket és képeket közöl a „Fülles gyors” utazásának résztvevőiről, valamint arról a bankettéről, amely tegnap este folyt le a Fészek-klubban a „Fülles gyors” szervezőinek tiszteletére. A Magyarország egyik képe éppen azt a jelenetet ábrázolja, amikor Paizs Ödön, Az Est szerkesztője a vendégeket üdvözlö. A képen ott látható Pogány László, a Temesvári Hírlap főszerkesztője, Liber Endre, Budapest székesfőváros helyettes polgármestere, Magyar Elek, a Magyarország szerkesztője, Ripka Ferenc, Budapest székesfőváros főpolgármestere, Hegedűs Nándor képviselő, Hegyi Imre, a MÁV. igazgatója, dr. Stauber János és Barsay Oszkár.

Utasaink a legjobb hangulatban töltik idejüket és előreláthatólag egy kellemesen eltöltött, a hétköznapiokból kiragadott vakáció és egyben ünnep jellegével bíró, egy héttig tartó „week-end”-nek nevezhető, sokáig feledhetlenné maradó napok emlékével térnek vissza Aradra. Marosi Rudolf.

A külvárosok és árvizkárosultak sérelmeit tárgyalta ma Aradváros vezetősége

Hidvámkedvezmény a Vesztőhely-telep lakosainak --- A gátjavítási munkálatok ügye --- Petroleumvilágítást kap a Kádas-telep --- Több működési engedélyt adott ki az egészségügyi bizottság

Aradváros interimár-bizottsága pénteki ülésén számos adminisztratív ügyben hozott határozatot. A városvezetőség **Velcsov Géza** dr. és **Popovici Gheorghe** bizottsági tagok személyében albizottságot küldött ki, amelynek feladatává tette, hogy felülvizsgálják a pénzügyi ügyosztályhoz eddig benyújtott számlákat azokról a költségekről, amelyeket az árvízveszedelem okozott Aradvárosának. Ha a fenti bizottság befejezte munkáját, csupán csak akkor kerülnek a számlák kifizetésére.

Az árvíz-ügyekkel kapcsolatos határozatok közül ki kell emelnünk a város vezetőségének azt a határozatát is, amellyel a gátjavítási munkálatokat vezető cégek munkájának fizetési rendszerére való tekintettel hoztak. Határozatba ment ugyanis, hogy mindaddig, **míg a város részéről át nem vesznek egy-egy megjavított gátszakaszt, annak ellenértékét nem folyósíthatják.** A városvezetőség álláspontja szerint ebben az esetben is minden hónap elsején és 15-én egy-egy részletet ki fognak fizetni.

Az egykori Vesztőhely-telepen maradt munkanélküli lakosság részéről különben kérések érkeztek a városhoz, amelyben azt kérték, hogy a város mentesse őket a hidvám fizetésének kötelezettsége alól. A város interimár-bizottsága ma foglalkozott a Vesztőhely-telepi munkanélküliek kérésével és megszavazta a mérnöki ügyosztály által leigazolt lakosok számára a hidvám-mentesség kedvezményét.

A Kádas-telepi lakosság ügyei

Ezután a bizottság a Kádas-telepi lakosság kéréseivel foglalkozott. Dr. **Botioc Elek** interimár-bizottsági elnök felszólította **Muresan János** városi főmérnököt, hogy a Kádas-telep közvilágítására vonatkozólag a város technikai ügyosztálya mielőbb tegye meg a tervbevetett szükséges intézkedéseket. Mint ismeretes, a Kádas-telepi lakosság világítást kért az uccákra, mivel mindaddig még nincs semmiféle közvilágítás. **Botioc Elek** dr. intézkedett, hogy petróleum-lámpákat állítsanak fel az uccák szögeltésére. **Tripa Mihály** mérnök, vizüzműegység vezető bejelentette, hogy a város régi, alacsony gázlámpa-oszlopokat e célra rendelkezésre tudja bocsátani, mivel ezek a lámpák még mindig a gépiüzemnek raktárban vannak. Az interimár-bizottság örömmel vette tudomásul **Tripa** mérnök bejelentését és utasította a technikai ügyosztályt, hogy ezekre a lámpafákra szereltesse fel a szükséges mennyiségű **petróleum-égőket a Kádas-telepen.** A bizottság továbbmenetleg megszavazta a Kádas-telepi hidjavítási munkálataira szükséges összeget is, hogy a téli napok beálltával ne akadályozhassa semmiféle technikailag megoldható akadály a Kádas-telepi lakosság rendes közlekedését.

Érdekes interpelláció hangzott el egyébként a város vezetőségének mai ülésén. **Grapini Romulus** dr. tanácsilag azt tette szóvá, hogy a város egészségügyi bizottsága pontosan ugyanazokon a napokon és rendszerint ugyanabban az órában tartja üléseit, mint az interimár-bizottság, úgy, hogy az interimár-bizottság képviselői soha sem tudnak az egészség-

ügyi-bizottság ülésein megjelenni. Felkérte az interimár-bizottság elnökét, interveniáljon ebben az ügyben, mert egyébként a városvezetőség el fog veszíteni minden szükséges kapcsolatot az egészségügyi-bizottsággal, amelynek fontos hatásköre szükségessé teszi, hogy szoros együttműködési alapon végezze munkáját a város interimár-bizottságával. **Grapini** dr. interpellációját a többi bizottsági tagok valamennyien tetszéssel fogadták.

Új üzletnyitási engedélyek

Itt írjuk meg különben, hogy a város egészségügyi bizottsága legutóbbi ülésén a következő új működési engedélyeket adta ki: **Kovács Sándor és Török Dezső** engedélyt kaptak, hogy a Radnai-úton egy fa-, szén- és mészlerakatot nyissanak meg. **Epstein** Todor neje hasonló lerakat nyitására kapott engedélyt a Str. Marasestiben. **Löwy Albert** és **Rosenfeld** Franciska ócska holmi elárusítására, **Kopitk** Antal, **Varga István** és **Tomuta** Vasille mészárszék nyitására nyertek engedélyt. **Berger** Saimon borlárusító lerakatra kért engedélyt, de a bizottság mindaddig nem döntött kérése felől, míg egyes mellékkörülményeket nem tisztáz. **Braun** József nyilvános fürdő létesítésére, **Fekete** Károly egy benzin fuvagó-motor üzembelyezésére, **Katona** Zoltán egy cukrászda megnyitására kapott engedélyt, míg **Farkas** Lipót egy kocsma-engedélyt kapott. **Fcin-kuchen** Rozália ugyancsak bormérő-hely nyitására kapott engedélyt. **Magyar** Sándor vegyeskereskedés, **Horváth** Sándor bodega, **özvegy Gelb** Mórincé tejcsarnok, **Ioan** Cornel **Ispravnic** péküzlet, **Kása** Mihály gyümölcs és virágkereskedés, **özvegy Kutnyi** Sándorné piaci virágelárusítás, **Pászti** Andrásné gyümölcs és főzelékkereskedés nyitására kapott felhatalmazást. **Izsák** István engedélyt kapott piaci árústásra, **Blaschka** Béla mechanikus-műhely felállítására, **Molnár** Gyula számára asztalos műhely, **Lada** Albert cipész műhely, **Mészáros** Olga női szabóműhely, **Assael** Lajos mechanikus műhely, **Ronyecz** István női szabóműhely, **Schumberger** Gyula egy kocsijavító műhely, **Kiss** Arnold s **Mészáros** György pékműhelyek, **Szarka** Sándor egy cipész-műhely, **Stoianovici** György ugyancsak pékműhely nyitására kapott engedélyt.

Színház — Irodalom — Művészet

* **Folytak a próbák teljes gözzel, hogy a szezonnyitó előadásra már egy csapásra megállapíthassa a közönség a színtársulat értékét.** A Weeck-end operettajándékoság, amely a budapesti nyári szezon slágere volt, diadalmas pompájában bontakozik ki. **Felhő** Ervin irányítja a próbákat és az operettegyüttes minden számottevő tagja, mint a bemutatkozó nagyszerű primadonna, **Ha Méry**, **Erényi Böske**, a decens szubrett, továbbá a közönség régi kedvence, **Balázs István**, részl vesznek a darab előadásán. Ezzel egyidejűleg a szezon első prózaujdonsága, az „**Angyalt vettem feleségül**”, amely a Király Színház sikeres műsor-

darabja volt, hasonló lázas tempóban alakul ki a bemutatóra. Ennek próbáin **Mészáros Béla** a dirigens, az angyal **Erényi Böske**, sokrányú művészetének állomása lesz a szerep megformálása. **Mészáros**, **Felhő**, **Darvas**, sőt, a többi főszereplők. Az október 22-iki szezonnyitásra tehát a társulat mindkét együttese, a főtebbiekből megállapíthatóan, alaposan felkészül.

* **Az aradi színgazgató felhívása társulathoz.** **Szendrey Mihály** színgazgató a következő felhívást intézte társulata tagjaihoz a mai próbacédulán: A színtársulat tisztelt tagjaihoz! A munka kezdetén szeretettel köszöntöm a társulat tagjait. Igyekszem úgy, mint a múltban, most is segítő társuk, barátjuk lenni. Ezt a barátságot, segítséget kérem viszonzásul a társulat minden tagjától. Súlyos időben fogunk hozzá a munkához. A mai válságos időben csak összefogással, jó előadásokkal tudjuk fenntartásunkat biztosítani. Részemről szigorú elvként állítom fel, hogy a legnagyobb eréllyel járjak el a próbamulasztókkal, a szerep nem tudókkal szemben. Olyan időket élünk, amikor az egyéni hiúság, vagy az egymás elleni ellenszenv megtöri a vállalt feladatok megoldásának egységét, veszélyeztetné az előadások színvonalát, sőt a társulat existenciáját. Őszinte, igaz szeretettel üdvözlöm Önöket: **Szendrey Mihály**.

* **Két nemzedék: apák és fiuk, világnézetek harca.** **Andreas Haukland**nak, a norvégok nagy írójának műve: a **Két Nemzedék**. Észak homályos árnyai nyulnak föl sötétben ebben a megragadó regényben: különös, mély, belső életet élő emberek nagy gesztusait látjuk egy idegen világ monumentális természetű képében keretbevetve. A mély erejű regény nálunk is bizonyára döntő sikert fog aratni. A kötet tartalmához méltó díszes köntösben jelent meg, **Boritékát** az új magyar grafikus művészet rajza díszíti. Az **Atheneum** kiadásában megjelent **Két Nemzedék** című regény 183 lej volt, most 84 lej minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs, **Lepagenál** Cluj. Kérje az áreszállítások nagy jegyzékét.

* **Helen** doktorkisasszony és a **Grand Hotel**. **Vicki Baum** ma Németország legolvasottabb írónője. Egyik legnagyobb sikerű műve **Grand Hotel** címen került a magyar olvasópublikum elé. Az író az eredeti kiadásra a „riportregény” megjelölést adta: valóban a **Grand Hotel** korunk nagyvárosi életének nagy riportja a regény művészi műfajába öntve. A mű a múlt évben 154 lej volt, most, miután a **Helen** doktorkisasszony ugyancsak az **Atheneum**nál 68 lej áron jelent meg, az **Atheneum** a „**Grand Hotel**” árát 53 lejre szállította le. Kapható minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs, **Lepagenál**, Cluj. Kérje az áreszállítások nagy jegyzékét.

* **A milliomos Golder.** **Hajsza a pénz után.** **Irène Nemirovsky** orosz írónő, aki a háború után Párisban telepedett le s írással orosz és francia nyelven jelennek meg, egy csopásra híressé tett **David Golder** című mesterműve. A regény rövid idő alatt több százezer példányban jelent meg és minden kultúrnyelvre lefordították. Az írónő nagyszerű érzékkel találta meg azt a témát, amely ma mindenkit izgat; a pénz regényét írta meg. Erős drámaiságtól átfűtött, filmszerűen felépített cselekmény keretében mutatja be **David Golder**nek, a szegény zsidófiúból lett nagystíli bankárnak sivár életét. A külföldi kritika **Balzac** munkáihoz hasonlította ezt a régen várt, vérbeli regényt, amely megjelenésekor 136 lej volt, most pedig áreszállításban 56 lej minden könyvkereskedésben, vagy ahol nincs, **Lepagenál**, Cluj. Kérje az áreszállítások nagy jegyzékét.

DELA LIPINSKAJA

== a világhírű előadóművész és chasonénekesnő ==
egyetlen estéje :: LAZARUS
WALTER, a kiváló zongoraművész kíséretével
 holnap, vasárnap a Kulturpalotában. ==

A legnagyobb művész esemény. Nemzetközi program. Orosz népdalok, német chasonok és a ragyogó „Album-figurák” című jelmez, énekes és táncos attrakció, melyet a világlapok legnagyobb kritikái ismernek el.

Jegyek elővételeiben: **Sándor Ferenc** könyvkereskedésében, **Bul. Regina** **Maria** kaphatók.

H I R E K

Felhívás sorsjegyet igénylő aradi és vidéki előfizetőinkhez

Tekintettel arra, hogy az állami sorsjáték II-ik osztálya első húzásának napja rohamosan közeledik, rövidesen le kell zárunk a sorsjegyek kiszolgáltatásának határidejét. Ezért már most bejelentjük, hogy csak azon vidékieknek tudjuk a díjmentes egynyolcados sorsjegyet elküldeni, akiknek hat hónapi előfizetési díja e hó 15-ig (szombat) estig kezeinkhez érkezik. Azokat a pénzesutalványokat, amelyek október 15-ike után érkeznek hozzánk, nem áll módunkban honorálni, vagyis ezen előfizetőinknek az idő rövidsége miatt nem küldhetjük el a sorsjegyet és azt előfizetőink már nem is kapnak idejében kézhez. Ezért azoknak a vidéki előfizetőinknek, akik a mai naptól kezdődőleg postautalványon küldik be a félévi előfizetési díjat, csak úgy van módunkban a díjmentes egynyolcados sorsjegyet biztosítani, ha azokért 17-én és 18-án kiadóhivatalunkban személyesen jelentkeznek.

Helybéli előfizetőinknek, akik félévi előfizetési díjukat lefizetik, e hó 18-ig bezárólag szolgáltatunk ki sorsjegyet.

Azon vidéki előfizetőink, akik az előírt 6 havi előfizetési díjat ezután szándékoznak lefizetni, csak úgy szerezhetik meg az egynyolcados díjmentes sorsjegyüket, ha október 15-én, 17-én és 18-án személyesen jelentkeznek az Aradi Közlöny kiadóhivatalában, ahol a félévi előfizetési díj lefizetése mellett utalványt kapnak egy egynyolcados sorsjegyre.

Mindazon előfizetőink, akik 18-ika, azaz kedd estig bezárólag nem jelentkeztek kiadóhivatalunkban a sorsjegyutalványokért, továbbá sorsjegyeik átvétele céljából ugyanezen határidőig az utalványokat nem váltották be, semmi néven nevezendő igényt nem tarthatnak díjmentes sorsjegyre.

4 nap van még csak hátra, mindazok tehát, akik az Aradi Közlöny ajándékát, az egynyolcados sorsjegyet meg akarják kapni, siessenek az Aradi Közlöny kiadóhivatalába, ahol félévi előfizetési díj lefizetése ellenében egy egynyolcados díjmentes sorsjegyet kapnak az állami sorsjáték II. osztályának első húzására. Tekintve, hogy egy egynyolcados rendes sorsjegy ára 125 lej, előfizetőink mástól hónapnál több előfizetési díjat kapnak ezzel vissza, viszont esélyük van nagy nyeresémet nyerni.

— **IDÓPROGNÓZIS.** Nyugat felől szél lehűlés, egyes helyeken esők várhatók.

— **Habsburg Antal** Bucurestibe repült bátyjára. Habsburg Antal főherceg ma repülőgépen Balcióból Bucurestibe jött, ahol háromnegyed óra hosszat keringett a főváros felett, mert a nagy ködben nem tudott leszállani. A főherceg megérkezése után felvette repülőgépre bátyját, Habsburg Ferenc főherceget, akivel együtt visszarepült Balcioba.

— **A földművelésügyi miniszter az agrár-reformért.** Bucurestiből jelentik: Szombaton az összes megyei prefektusok értekezletet tartanak a földművelésügyi miniszteriumban az őszi vetésekkel kapcsolatos intézkedések megbeszélésére. Voicu Nitescu földművelésügyi miniszter az ország különböző vidékein vizsgálatot tart az agrár-reform végrehajtása tárgyában.

— **Meghalt az utolsó Bonaparte.** Genfben jelentik: Közeli prangilsi villájában ma szélütés következtében meghalt Louis Bonaparte herceg, 68 éves korában.

— **Gömbös a munkanélküliségért.** Budapestről jelentik: A lapok szerint Gömbös Gyula a jövő héten előterjeszti a nemzeti munkatervet, amely legfőképpen a munkanélküliség problémájával foglalkozik. A kormány felhívta az érdekelteket, tegyenek javaslatot olyan munkálatok megkezdésére, amelyeket azonnal meg lehetne valósítani.

— **„Fülleres villamosjegy”** Budapestben. Budapestről jelentik: A Beszkárt bevezeti a hat fülleres villamosjegyet, amely egy kilométeres távra lesz érvényes. Ettől háromszázmillió új utast várnak.

— **Legkellemesebb, legideálisabb, legolcsóbb a Mira** szarvany egy tubus 15 lej. Földes gyógyszerár.

Két rendőrt agyonlőtt és több embert megsebesített egy dühöngő ördög

Borzalmas rémlett egy regáli városban — Az ölmobeg ember egy éjszakán át rémületben tartotta a város lakosságát

Bucurestből jelentik: Borzalmas vérengzést rendezett a Craiova melletti Bals városkában egy Pasere Mihály nevezetű örök és közveszélyes ördög, aki megdöböntő rémlettével, amely két halálos áldozatot követelt, egy teljes éjszakán keresztül valóságban rémületben tartotta a város lakosságát.

Még a tegnapi nap folyamán történt, hogy Rosca Marin balsi iparos feljelentést tett a rendőrségen Pasere Mihály ellen, aki állítólag ellopta szerszámjait. A rendőrség részéről egy komiszár és több rendőr ment ki a gyanúsított lakására, aki, mikor meglátta, hogy rendőrök

— **Leszállítja a kamatlábát a magyar Nemzeti Bank.** Budapestről jelentik: Napok óta hírlik, hogy a Nemzeti Bank félszázalékos kamatláb leszállítást tervez. Popovics Sándor, a bank elnöke már régebbi idő óta betegeskedik, amiatt nem lehet összehívni a bank igazgatóságát és emiatt késik a kamatlábleszállítás.

— **Új erkölcsrendészeti razzia-rendszer** Budapestben. Budapestről jelentik: Az ismeretes Tisza Kálmán-téri botrányos erkölcsrendészeti razzia következményképp a főkapitány most elrendelte, hogy ezenül csak detektívek végezhetnek razziát, a rendőrlények csak tettenkapás esetén léphetnek közbe.

Az ellenállhatatlan argumentum

— *Kérek egy félkiló sztrichnint.*

— *Sztrichnint csak orvosi receptre adhatok.*

— *Receptem nincs, de megmutathatom a feleségem arcképét.*

— **Emlékművet állítanak Endresznek** Rómában. Rómából jelentik: Mussolini, a szerencsétlenül járt magyar pilóták: Endresz és Bitay emlékére a Vittorio-iéren emlékművet állított. Az emlékmű leleplezése október 20-án lesz és az ünnepségen részt vesz maga a Duce is.

— **Elutasították Bécsben a biatorbágyi robbantó felfolyamodását.** Bécsből jelentik: A bécsi Legfelsőbb törvényszék ma döntött a hat évi súlyos börtönrre ítélt Matuska Szilveszter felfolyamodásának ügyében és azt elutasította.

— **Halálozás.** Özvegy Fekete Imréné született Stampfel Amália, október 23-án, 67 éves korában, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése október 15-én, szombaton délután 4 órakor lesz a Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 46-ik számú gyászházban. Halálát előkelő és kiterjedt rokonság gyászolja.

— **Ifj. Erki Dezső** 32 éves korában meghalt. Temetése folyó hó 15-én, szombaton délután 4 órakor lesz a Strada Theodor Serb (v. Török Gábor-utca) 31. szám alól.

— **Az arad-temesvári vonalon 70 ezer lejt loptak egy utazótól.** Nagyszabású lopás ügyében tett ma feljelentést az aradi államrendőrségen Molnár Sándor temesvári utazó. Molnár feljelentésében elmondotta, hogy több erdélyi és regáli cég utazója, valamint inkassziója és jelenleg éppen köruton volt és nagyobb összegű pénzt hozott magával. Ma reggel Aradon keresztül akart utazni. Amikor megérkezett az aradi pályaudvarra, megdöbbenve vette észre, hogy kis kezításkáját, amelyet a podgyász-hálóban helyezett el, valaki utközben felnyitotta és abból kerek 70 ezer lejt lopott el. A rendőrség erélyes nyomozást vezetett be az ismeretlen tettes kézrekerítésére.

— **Tarka-est Pécskán.** Az aradi Iparos Kulturház „Vigszinpada” vasárnap, október 16-án este fél 9 órai kezdettel, ismét egy nagysikerűnek ígérkező „Tarka-est”-et rendez a Polgári Körben. A jól összeállított műsorból kiemelkedik Herczeg Ferenc: „Két ember a bányában” című drámai jelenete, a „Margitszigeten” című kitaláló vígjáték, több humoros jelenet. Wiesner József kiváló táncprodukció: és végül Vágó: „Váloperi tárgyalás”-a, melyben a közönség fog szerepelni Belépődíj tettség szerint, műsor után tánc.

közelednek háza felé, nagymennyiségű löszert vett magához és a padlásra rohant. Amikor a rendőrség emberei Pasere házában udvarába léptek, *valóságos sortüz fogadta őket a padlásról.* A sortüz következtében két rendőr halálos lövéseket kapott és azonnal kiszendvedett. Többek könnyebb-súlyosabb sérüléseket szenvedtek. A lövöldöző ördög csaknem egész éjszakán keresztül folytatta a tüzelést, míg azután a hajnali órákban sikerült ártalmatlanná tenni, amikor is megkötözve a rendőrségre vitték. Mivel azonban Pasere édesanyja okmányokkal igazolta, hogy fia örök és közveszélyes ördög, elrendelték a tőbolydába való beszállítását.

A mészáros hólyaghuzó csodakenőcse

Boroszlóbból jelentik: Opelnben a törvényszék ma monstrebünpört tárgyal, amelynek 150 vádlottja van. Egy mészáros, aki a világháborúban lóápoló volt, véletlenül ráírt, hogy egy bizonyos kenőcs az emberi testen csunya hólyagokat huz, amelyeknek gyógyulása sokáig tart, de egyébként nem jár veszedelmes következményekkel. Azóta ezzel a kenőccsel sok pénzt csalt ki a munkásbiztosítótól s szövetkezetet alakított a biztosító társaságok becsapására.

Összeállított több barátjával, akik hólabdamódra belevonták a csalásba rokonaikat, ismerőseiket, beiratkoztak különféle jótekonny betegsegélyző intézetekbe, biztosították magukat betegség esetére és hosszú ideig huzták a táppénzt, napisegélyt, gyógyítási költségeket. Végre gyanút kellett 18 német biztosítótársaságnál a sok egyforma megbetegedés, amely valósággal járványszerű lett Sziléziában. Egy hamburgi biztosítótársaság magán-detektívet küldött Opelnbe, aki aztán leleplezte a csaló szövetkezetet.

A biztosítótársaságok és betegsegélyző intézetek megkoppasztása 1925-től 1929-ig tartott. Hogy milyen nagy kárt okozott, az kiderült abból, hogy az egykori lóápoló egymaga négy év alatt 14.000 márkát csalt ki a maga számára a kenőccsel előidézett hólyagokkal.

— **Különös feljelentés egy budapesti urleány ellen.** Budapestről jelentik: Különös háttérű szerelmi történet foglalkoztatja a budapesti főkapitányságot, de magán-detektívek is napok óta kutató munkát folytatnak ebben az ügyben. Egy miniszteri tanácsos fia tett panaszt a rendőrségen egy uricsalád leánya ellen. Azt adta elő feljelentésében, hogy néhány nappal ezelőtt lakásáról a leány egy revolvert vitt magával s attól tart, hogy esetleg öngyilkosságot követ el. A rendőrségen kihallgatták a fiatal leányt, aki azt mondta, hogy semmiféle revolvert nem vitt el s a feljelentésnek szerinte nem lehet más magyarázata, mint az, hogy hatósági segédlettel akarnak visszaszerezni bizonyos hozzá intézett szerelmes leveleket. A rendőrség igyekszik az ügyre világosságot deríteni.

— **Háromezer emberrel fogott kezét Hoover.** Washingtonból jelentik: A legfelsőbb bíróság palotájának alapkövetélteli ünnepségén ötezer vendég jelent meg. Hoover elnök háromezer emberrel fogott kezét, ekkor azonban a gyűrűs uja vérezni kezdett s így lemondott a többi kétezer látogatóval való kézszorításról.

— **Magyar zenészkávéházban mulatott** Hamburgban az angol trónörökös és az öccse. Hamburgból jelentik: Vidám estét töltött a walesi herceg és öccse, György herceg tegnap Hamburgban. Skandináviából jöttek és éjjel feltizenkét óráig kellett várniok, míg a londoni repülőgépen tovább utazhatott. Peterson polgármester kajaizolta a hercegeket a városban, vacsorára a Hamburg—Amerika hajóstársaság elnökének vendégei voltak, azután elindultak megnézni Hamburg éjszakai életét. Elmentek a st-pauli városrészbe, egyik éjjeli lokálból a másikba tértek be, hosszabb időt töltöttek a magyar zenészkávéházban, benéztek a hippodrom pincéjébe, a tiroli és a bajor sör-csarukokba és vidáman töltötték az éjszakát.

Az angol sajtó a Dunamedence problémáinak megoldásáról

Olaszország igazságot szolgáltat Németországnak és Magyarországnak

Londonból jelentik: A félhivatalos Times feltűnő vezércikkében megsemmisítő ítéletet mond a békeszerződésekről és rámutat arra, hogy a katasztrofális helyzetnek a főoka, hogy a Dunamedencét a politikusok álláspontjaira hallgatva felaprózták.

A News Chronicle munkatársa meginterjúvolta Aloisit, Olaszország genfi követét. Aloisi kijelentette, hogy Olaszország igazságot akar szolgáltatni Németországnak és Magyarországnak. Olaszország nem viseltetik ellenséges magatartással a Népszövetség intézménye iránt, de azt akarja, hogy ne tegyen különbséget a győző és legyőzött államok között. Hogy a versaillesi és trianoni békeszerződések nem állják helyüket, azt bizonyítja, hogy a szerződések több fontos pontját revideálták már. Olaszország minden német és magyar kormányt támogatni szándékozik. Németország joggal követeli a lefegyverkezést és ha számára igazságot szolgáltatnának, ez helyreállítaná a kölcsönös bizalmat a népek között.

— Öngyilkos lett egy diákleány. Fogarásról jelentik: Megdőbentő öngyilkosság történt ma délelőtt a Fogaras közelében lévő Újsinka vasútállomáson. Amikor ma a kora délelőtti órákban a személyvonat befutott az újsinkai állomásra, egy fiatal leány hirtelen a vonat elé vetette magát, amely halálra gázolta. A helyszínrre kiszállott bizottság megállapította, hogy az áldozatot Femechiu Máriaának hívják, 19 éves újsinkai diákleány. Később kihallgatták az öngyilkos leány anyját, aki elmondotta, hogy leánya azért vetett véget életének, mert nem volt 4 ezer leje, hogy a bucuresti-i szépművészeti főiskolán, melynek már több éve hallgatója, tanulmányait folytathassa.

— Betörés egy aradi nagykereskedőnél. Az aradi rendőrség büntetői osztályán ma megjelent Radó Gyula nagykereskedő és feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki lakásából különböző ezüst evőeszközöket és ruhaneműeket lopott. A nagykereskedő feljelentésében előadta, hogy hosszabb ideig távol volt Aradtól, lakása ezen idő alatt felügyelet nélkül maradt és ezt az alkalmat használta ki a betörő. A nagykereskedő kára meghaladja a hét ezer lejt. A rendőrség a tettes kézrekerítésére bevezette a nyomozást.

— Hirtelen rosszul lett egy aradi ügynök. Ma délelőtt 10 óra tájban értesítették az aradi mentőket, hogy a Városi kávéházban hirtelen rosszul lett és összeesett Bettelheim aradi ügynök. A mentők az ügynököt a kórházba szállították, ahol megállapítást nyert, hogy hirtelen rosszulletét szívbillentyűtágulás idézte elő.

Mindenki figyelmébe!

Magyar okiratok román nyelvre való hiteles fordítását, kérvények, beadványok és nyomtatványok román szövegezését, és fordítások hitelesítését eszközöl

Mitra I. Sándor,
törvényszéki hites román-magyar, magyar-román fordító és tolmács ARAD, Bulevardul Regele Ferdinand No. 5. (Az udvarban jobbra).

— Letartóztatott áldetektívek. Az aradi rendőrség büntetői osztálya az elmúlt hetekben több feljelentést kapott, hogy áldetektívek garázdálkodnak a városban, akik különösen a falvakból bejövő lakosságot terrorizálják. A rendőrség részéről több detektív vette kezébe az ügyet, amely eredménnyel is járt. Mona Lajos detektívnek sikerült két rovtomultu egyént, névszerint Piszo György és Comlosan Joan regáti fiatalembereket letartóztatni, akik kihallgatásuk alkalmával bevallották, hogy már hosszabb ideje tartózkodnak Aradon. A két szélhámos fiatalember különben tegnap a késő esti órákban az Ungurean-féle vendéglőben hatósági közegeknek adta ki magát és Serb Miklós ménesi gazdálkodót és feleségét igazoltatták, majd pedig összeverték a házaspárt. A rendőrség Piszo és Comlosant letartóztatásba helyezte és a közeli napokban kísérik át őket az ügyészség fogházába.

— Bogdan kéményseprőmester pere a város ellen. A bucuresti-i legfelsőbb közigazgatási bíróság október hó 19-ére tüzte ki Bogdan Gyula kéményseprőmester perét Arad város ellen. A város interimár-bizottsága a péntek esti ülésén foglalkozott a kérdéssel, majd megbízták dr. Nedelcu Miklós városi ügyészt, hogy a tárgyaláson jelenjék meg. Bogdant ezalkalommal is Boneu Vazul volt aradmegyei prefektus fogja képviselni a döntő tárgyaláson.

— Aradváros kilakoltatási pert indít egy özvegyasszony ellen. Aradváros interimár-bizottsága 30.252. számú határozatával elrendelte özvegy Reicher Lajosné városi lakbérő kilakoltatását, mivel a pénzügyi osztály referátuma szerint az özvegy kilenc havi házbérrel maradt eddig adósa 18.000 lej értékben Aradvárosának. A városvezetőség határozatát ma vette kézhez a városi főügyész, aki a járásbírósnak megteszi a szükséges lépéseket egyfelől a kilakoltatási per megindítására, másfelől pedig megkísérli a lakbértartozás behajtását. A városvezetőség intézkedése sok helyen kelt visszatetszést, mert egy minden jövedelem nélkül álló özvegygel szemben kissé túlszigorúnak látszik az azonnali kilakoltatási eljárás vehemens megindítása. Az sem valószínű, hogy a 18.000 lej tartozás sokat lendíthet a város pénzügyi helyzetén. A mai gazdasági helyzetben legalább a város lakbérőit várhatnak megértőbb kezelést lakásadók részéről.

— Elítélt veszedelmes tolvaj. Negreu Gábor gáji lakos ellen feljelentést tettek azon a címen, hogy többekkel együtt bandát alakított és sorozatos tyuktolvajlást követett el, egy ízben három lovat akart ellopni, majd pedig egy huszonöt literes tejes kannát lopott el. Társainak ügyében a törvényszék már régebben ítélkezett, míg most Negreut vonták felelősségre. A vádlott csupán a tejes kannát ellopá át vallotta be, de a terhére rótt többi bűncselekmények elkövetését tagadta. Több tanu kihallgatása után a törvényszék Negreut tíz napi elzárásra ítélte.

„Egykerendszeres” — madarak

Ireland ausztráliai természettudós azzal íesztett rá a lord Howe-szigetek lakosságára, hogy a sziget madarai kihalófélben vannak. A tudós évek óta tanulmányozza a déli szigetenger madárvilágát és arra a meggyőződésre jutott, hogy ebben a madárparadicsomban az élet feltételei túlságosan könnyűek és kényelmesek. A madarak ellustulnak és megfélekednek felfenntartási kötelelességükről. Sajnos, éppen a legrikább madárfajták áttértek az egykereszerre és egy fiókánál többet nem is nevelnek fel. Ireland felszólította a sziget lakóit, hogy vele együtt küzdjenek a madarak „sajátosságos eltévelyedése” ellen.

— Szombat este fél 9 órai kezdettel tartja meg első propaganda-jellegű kultürestjét az aradi katolikus egyesületek Caritas-központja. A rendezőség művészi, értékes programot állított össze, amely a műsor keretében közreműködők neveivel együtt, már előre is biztosítja a legnagyobb sikert. A műsor első száma Beethoven „Isten dicsősége” című nagyhatású zeneműve, amelyet az aradi Katolikus Daloskör ad elő Szablóczky János karnagy vezénylete mellett. Ezután Déry Károly beszéde következik. „Mit akar a pápa” címmel, majd Massenet: Thais „Meditáció”-ját, valamint Granaan—Kreisler Spanyol táncát Baranyi Bella hegedűn interpretálja, Gérich Ilus zongorakisérével. A műsor kiemelkedő száma dr. Monay Ferenc római magyar gyóntató, a Minorita-rend generális asszisztensének nagy beszéde lesz. Ezután Thern: „Dalünnepe” című hatalmas kórusát szólaltatja meg a Daloskör. Értékes műsor-számot képez Rényi Józsa zongoratanárnő előadása is, aki Dohnányi Rurulia Hungaricájával szerez élvezetet a zeneértő közönség számára. Návrády Agoston, Mécs László: „Szegény emberek” című megkapó költeményét szavalja el, majd egy ügyesen beállított, hatásos élőkép következik, amelyet a „Jézus Szive” gyermekzenekar kísér. Simon Berta missziósnővér vezénylete mellett. Az est jövedelme annak a nagyarányú inszégakciónak szolgál alapjául, amelyet a „Caritas” a tél beálltával egyre növekvő nyomor enyhítése végett akar lefolytatni.

LÁBÁBA LÖTT, hogy ne legyen katona

Temesvár. A temesvári hadbírósa ma kezdte tárgyalni Fiziche István aradmegyei származású lakos bűnyét, aki néhány hónappal ezelőtt az 5-ös vadászrezdben teljesített szolgálatot. Fiziche, hogy a katonaságtól megszabaduljon, öncsonkítást hajtott magán végre, aként, hogy szolgálati fegyverével bal lábába lött. Sérülése oly súlyos volt, hogy lábát amputálni kellett. A hadbírósa a napokban mondja ki ítéletét.

— Aradváros vezetősége az alábbi aradi lakosok számára adott ki új építkezési engedélyeket: Zomoniceri Todor, Nadaban Péter, Mihuta István, Ban János, Jiva Péter, Kodlacsék Pál és felesége, Kálmán Sándor, Vass András, Boros Róza, Ivan Todor, Zamfira János, Ardelean Dimitrie, Crisan Luca, Petrescu Nicolae, Padurean Todor, Stefik Lajos, Czuczor Péter, Cumenita Pál, Ivan Nicolae, Báics Vasile, Tóth Miklós, Becea Demeter és János, Barc Mitru, Guzzi József, Comlosan Pál, Ardelean György és Doctor Irina. A fenti aradi lakosok tulnyomó része kis, egyszobás-konyhás földszintes házak építésére kapott engedélyt.

— Fehérneműlopás, Mayer Aurel aradi lakos ma feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik padlásáról két ezer lej értékű fehérneműt loptak el. A rendőrség az ügyben bevezette a nyomozást.

— Az aradi rendőrségre ma megérkeztek az új típusú utlevélkönyvecskék és holnap már ilyen utleveleket állítanak ki. Az új könyvecskék nagysága és formátuma eltér az eddigiekétől, az utas fényképét ezentul nem ragasztják, hanem kapesokkal erősítik az utlevélre és a jövőben száraz helyezőket fognak használni az utlevelek kiállításánál.

— Nem volt mit enni — buzát lopott. Vlaici Roman Crisana-községbeli lakos azzal a váddal terhelve állott ma az aradi törvényszék előtt, hogy az árvíz idején szomszédjának, Petrut Györgynek a padlásáról több zsák buzát lopott el. A tárgyalás folyamán Vlaici beismerte a vádat, de azzal védekezett, hogy az árvíz mindenét elpusztította, nem volt mit ennie, kényszerhelyzetben volt és ezért lopta el a buzát. A bíróság az enyhítő körülmények figyelembevételével Vlaici Romant egy havi fogházra ítélte, de a büntetés végrehajtását egy évre felfüggesztette.

— Az aradi Katolikus Egyházközség vezetősége ma délelőtt értekezletet tartott az aradi plébánián, amelyen az egyházközség folyó ügyeit beszélték meg. Az értekezleten elhatározták, hogy vasárnap délelőtt 11 órára közgyűlést hívnak össze a katolikus gimnázium nagytermébe, amelynek keretében megejtik az elnökválasztást. Schill József, az egyházközség világi elnöke ugyanis már hat esztendeje tölti be ezt a tisztséget és mandátuma most lejárt. Az egyházközség minden hat esztendőben választ új világi elnököt. Schill József a katolikus egyházközség tagjainak teljes megalégedésére töltötte be tisztségét egészen a mai napig és munkájával igaz érdemeket szerzett magának Arad katolikus társadalmá előtt. Az új elnök személyével kapcsolatban kombinációk vannak forgalomban, vasárnap délelőtt mindenestre eldől, hogy ki fog a jövőben munkásságot kifejteni az aradi katolikus egyházközség élén, mint az egyházközség világi elnöke.

— Dela Lipinskaja művészete csupa báj, szellem és humor. Szikrázik, serceg és világít. Egészen sajátos egyéniség lappang kis alakjában. Előadóművészete magasrendű élvezetet jelent. Előadóművészete a tömegekre hat. Brilláns mestere a beszéd önuralmának. Az akusztikai hatásokkal párosult az optikai hatás. Lipinskaja raffinált kosztümsorozata mindmegannyi szenzáció, mindegyikben más ember, más karakter.

— Táncversennyel lesz egybekötve a ma esti táncmulatság, melyet a Magyar Ifiúság rendez a Fehér Kereszt nagytermében 9 órai kezdettel. A táncestély kiemelkedő pontja a „kőrmagyar”-tánc lesz, melyet tizenkét pár lejt el a népszerű Moinár Gyuszi cigányzenekarának kíséretét mellett. Belépti díj tetszés szerinti.

— Dr. Lakatos szanatórium. Baden bei Wien, az őszi időnyben, dacára a teljes üzemnek, mérsékelt árakon ad teljes ellátást betegeknek és adúlóknek. Az összes gyógytényezők, — külön szivószatóly dr. Singer Richard egyetemi m. tanár vezetése alatt — elsőrangú diétás konyha, szórakozások és saját hangos mozi állanak rendelkezésre.

SPORT KÖZLÖNY

A hétvégi tréningek alapján összeállították a vasárnapi mérkőzéseken résztvevő együtteseket Barátságos összecsapás keretében vasárnap délelőtt az AMTE az AAC-al találkozik — Nagyfotosságu összecsapások az elsőosztályu bajnokság során

Vasárnap ismét nagy napja lesz Arad sportársadalmának, mert nemcsak hogy fontos bajnoki meccsekre kerül sor, hanem vasárnap délelőtt ujtásként az AAC és AMTE közös rendezésében a két klub együttese fog megmérkőzni. Az összecsapás nagy érdeklődésre tart számot, mert úgy az AAC, mint az AMTE nagyon ambicionálja a játékot. Az AAC a Nemzeti Bajnokságban résztvevő együttes ellen akarja bizonyítani kétségenkívüli kvalitásait, míg az AMTE a mult vasárnapi csorbát kívánja kiköszörölni. Az AMTE a következő együttest vonultatja fel a sárga-fehérek ellen: Szabó—Gömöri, Tóth (Faragó)—Lingurar, Braun, Stelner—Tolán, Magold, Walter, Pomacsek, Nagy. Ez a mérkőzés fogja megoldani a munkás-együttes összeállítását a jövőre vonatkozólag, mert több játékos is szóhoz fog jutni, így például Pataky játéka is sor kerül. Az AAC is sikerült együttest vonultat fel és pedig: Németh—Kolumbán, Pfeiffer—Pálfiy, Szabó, Koloncsics—Zsiga, Gallov, Török, Kelly, Gruber. Ez az együttes talán még jobb, mint az, amely a bajnoki pontokért fog küzdeni.

Az I. osztályu bajnokságban nagyon fontos mérkőzésekre kerül sor. Ugy az AAC, mint a Gloria-pályán két-két érdekes meccs játszódik le. A Gloria-pályán levő két mérkőzés közül érdeklődés tekintetében az ATE és Olimpia-PTT találkozása áll első helyen. Az éllovas forrászok és a mikalakaiak összecsapása nagyvonalu játékot ígér, sőt valószínűnek látszik, hogy izgalmakban sem lesz hiány, miután mind a két együttesnek rendkívül fontos a két pont. Az ATE a következő csapatot állítja az Olimpia-PTT ellen: Becker—Milán, Merucz—Grosz, Csipai, Lingurar—Cucula, Tóth, Fritz, Bellai, Szabó. A mikalakaiak így állanak fel: Kiss—Vass, Gábor—Egedi, Feuerstein, Chiral—Comlosan, Groza, Barbu I., Ciora, Lepis. A Gloria-pályán előmérkőzésként a Hakoah ütközik meg a Tricolorral. Ez a mérkőzés nagy érdeklődést vált ki a két klub drukkerei között, szinte létkérdése mind a két csapatnak a győzelem. A

táblázaton a Hakoah az eddig szerzett három ponttól utolsó előtti, a Tricolor utolsó egy ponttal, így érthető a két együttes nagy igyekezete. A Hakoah érdekes új összeállítással kísérletezik és ez az összetétel jónak ígérkezik. A csapat: Zászló—Monus, Spierer—Stern, Engel, Deutsch—Kántor, Rosenbach, Wiesner, Krämer, Sepst. — A Tricolor: Eberhardt—Pálásti, Besek—Babó, Schmiedt, Risztin—Borlódán, Wolf, Ardelean I., Hönig II., Ardelean II. Az összeállítás változhat, amennyiben Eberhardt nem vállalja a játékot, úgy helyébe Goldstein kerül, viszont ha Morár hazajön, akkor Hönig II. kiesik a csapatból, helyét Ardelean II. fogja elfoglalni, míg az ő posztjára Morár kerül.

Az AAC-pályának nivós programja van, két érdekes mérkőzés, két meccs, amely sok szépet és jót ígér. Az Unirea és a Transylvania közötti mérkőzés iránt hatalmas az érdeklődés. A két együttes ezen alkalommal különösképpen nagy ambícióval készülődik, mindkettőnél fontos a győzelem, mert a két együttes között már a II. osztályban egészséges rivalizálás fejlődött ki. A Transylvania tréningjén résztvevő az egész játékosanyag és a „vezérkar” hosszas megfontolás után döntött az összeállítást illetőleg. Goicea Ionel a Transylvania közszeregetnek örvendő elnöke az összeállítást így közölte: Tury—Mogyesi, Gábor—Mihailovits, Kosek, Bódi—Soll, Hess, Nicoara, Nemzótzy, Soki. — Az Unirea: Mokuta—Ujj, Nedabilek—Nedici, Tausch, Nagy—Ujj II., Szabó, Kitzinger, Megyesi; Varga. — Az Unirea és a Transylvania mérkőzése után játszik az AAC a Soimival. Az AAC összeállítása a következő: Domonkos—Incze, Kovács—Simon, Horváth I., Steinbrecher—Katz, Mondok, Perneki, Pusás, Kolumbán II. — A Soimi összeállítása: Bolasiu—Filimon, Morkov—Stoica, Julian, Demian—Dodea, Bogoteanu II., Popian, Constantin, Feuer. Ez a mérkőzés valószínűleg nagy küzdelmet hoz, mert a Soimi az utóbbi időben feljavult és a jó AAC-nak nagy munkát fog adni a gáji együttes.

Havaletz Péter az athéni olimpiászon a diszkoszvetésben helyezetlen lett Románia a harmadik helyre szorult — Bodea kalapácsvetésben harmadik helyével pontot szerzett — A tenniszszek legyőzték a görögöket

Az athéni Balkán Olimpiász második napja aradi szempontból hatalmas csalódást hozott. Ezen a napon a diszkoszvetésben indult Havaletz Péter, az AAC kiváló diszkoszvetője, aki 42 méteres formában van és ezen a nagy erőpróbán még csak helyezéshöz sem jutott. Havaletz veresége annál is inkább meglepő, mivel az eredményei figyelembevételével ő volt a torna ezen számának nyílt favoritja és reméltük, hogy ezidén is, — mint az elmúlt esztendőben, — megszerzi az olimpiai bajnokságot, azonban ezt a görög Sylas-nak kellett átengednie, aki 42,08 méterrel, görög

rekordot állított fel. Második Klent jugoszláv, harmadik Gantseff bolgár. Kalapácshajításban Bodea kapitány a harmadik helyre került. Eredmények: Kojic jugoszláv 46,86 m. Balkán rekord! 2. Gáspár jugoszláv és 3. Bodea román. — A tenniszverseny végeredménye 4:3 a román csapat javára. A török—bolgár mérkőzésen Törökország 3:0-ra vezet, így győzelme valószínűnek látszik.

Az eredményeket összegezve, a pontverseny állása: 1. Görögország 47 pont. 2. Jugoszlávia 32 pont. 3. Románia 25 pont. 4. Törökország 9 pont és Bulgária 7 pont.

O Bajnoki mérkőzés hétközben. Az ifjúsági bajnokság során, a pénteken lejátszott mérkőzésen, az ATE Ardelean bírószkodása mellett, 1:0 arányban győzte le az Egyet-érentést.

O Zemler átengedése pályát szerzett a Ripensianak. Temesvárról jelentik: A Ripensia Zemlert, kitűnő válogatott játékosát átengedte az Electrica-nak, ahol tréner és játékos is lesz. Ezzel szemben a Ripensia pályahasználatot kapott az Electrica-tól.

O Albut nyolc napra eltiltották a játéktól. Bucurestiből jelentik: Mint ismeretes, a vasárnapi CFR—Gloria-CFR mérkőzésen botrány tört ki. A közönség a pályára tódult és a mérkőzés egy félórásig szünetelt. A Nemzeti Bajnokság bizottsága tegnap este foglalkozott az ügyvel és büntőnek találta a botrány felidőzésében Albu válogatott hátvédet s emiatt nyolc napra eltiltotta a játéktól, a rendező CFR egyesületet pedig 2000 lej pénzbüntetésre ítélte.

**ÁPRILIS 1. ÓTA
OLCSÓBB AZ**

„UJSÁG”

ROMANIÁBAN.

**Hétköznap 6 Lei
Vasárnap 12 Lei**

Az AMTE kerékpáros szakosztálya versenyt rendez vasárnap

Az AMTE agilis kerékpáros szakosztálya rendkívül nagy érdeklődésre számot tartó versenyt rendez vasárnap délután. A versenyt 40 és 80 kilométeres távon fogják lefutni. A start a Gloria-pálya előtt lesz és az első számú résztvevőit délután fél kettőkor indítják utnak. Az AMTE kerékpáros szakosztálya, — Tóth szakosztályvezetővel az élen, — mindent elkövet, hogy a verseny gördülékeny rendezés keretében bonyolódjék le és egy minden bizonnyal sikerülni fog, mert olyan összetételű zsüri intézi az ügyet, amelynek nagyszerű szakértelméről mindenki meg van győződve és a pártatlansághoz szó sem férhet. A zsüri elnöke Hentschel István, a kiváló tudásu sportvezér, tagjai Fränkel Alfréd mérnök és Szabó Gyula. A versenyt nagy érdeklődés előzi meg.

O Lemondott az AMTE sportigazgatója. Gudbród Pál, az AMTE sportigazgatója, a pénteki vezetőségi ülésen lemondott tisztségéről.

O Alapszabálmódosítás az AKE-nél. Az Aradi Korcsolyázó Egyesület választmányja alapszabálmódosításon dolgozik, amelyet a közgyűlésen kíván jóváhagyatni. Valószínű, hogy ilyenformán a klub megváltoztatja az eddigi nevét, mert a névben a téli sportok mellett ki akarja domborítani a tenniszsportot is.

O Elutazott a válogatott. Váradról jelentik: A nemzeti válogatott tagjai Váradon találkoztak és innen folytatták utjukat Linzbe. A válogatott kapus, Czinczér lemondott, de ennek ellenére, ő is a csapattal tart.

O Crisana—Ripensia mérkőzés Váradon. Vasárnapra Várad Crisana—Ripensia mérkőzést tervez, de nem lehetetlen, hogy a Ripensia helyett az „U” látogat el a váradai csapathoz.

O Lemondott Balanu őrnagy a kolozsvári disztriktkben viselt tisztségéről. Az Univesitateaval Aradon járt Balanu őrnagy, akiben egy lelkes és lelkiismeretes sportembert ismertünk meg, lemondott a kolozsvári disztriktkben viselt tisztségéről.

O Román birkózók a Balkán Olimpiászon. A Balkán Olimpiász birkózószámait november 3-ikán Konstantinápolyban rendezik meg, amelyen Románia is képviselteti magát.

O Román—magyar boxmérkőzés Temesváron. Temesvárról jelentik: Magyarország és Románia ökölvívói november 26-án Temesváron válogatott versenyen találkoznak. A román szövetség november elején fogja kiválgatni reprezentánsait.

O Elsimult a román-litván affér. Bucurestiből jelentik: A FIFA arról értesítette a bucurest-i szövetséget, hogy a litván szövetség beküldte a Romániának járó 300 dollárt, mellyel a román-litván mérkőzésből kifolyólag maradt adós. A nemzetközi szövetség Litvániát feloldotta a nemzetközi zárlat alól és így most már romániai csapatok is játszhatnak újból Litvániában.

Harc egy cigánybandáért

Érdekes tárgyalás az aradi törvényszék előtt

Humoros részletekben bővelkedő ügy került ma az aradi törvényszék elé. *Popa Valeriu*, *Bulzan Petru* és *Livius Chiroi* ghiullitai lakosok feljelentést tettek hamis név használata címén *Siebig Kálmán*, *Tomsa Ioan* és *Vug Vasilie* ugyancsak ghiullitai lakosok ellen, akikről egyben 1500 lej kártérítést is kértek. A feljelentésben elmondották, hogy ez év március 13-án mulatságot akartak rendezni és erre a mulatságra leszerződötték az egyik szomszéd községbeli cigánybandát. Ugyanekkor akartak azonban *Siebig* és társai is mulatságot rendezni, de nem kaptak megfelelő cigánybandát. Ekkor ravasz cselhez folyamodtak. *Popák* nevében levelet irtak a cigánybandának, hogy a mulatságot nem tartják meg, ugyanakkor pedig a maguk nevében a zenészeket leszerződötték.

Amikor a mulatság napja elérkezett, az elmentárok a legnagyobb megdöbbenéssel vettek észre, hogy a cigányok nem hozzájuk, hanem *Siebigék*hez mennek és hogy ennek következtében a mulatságot nem tudják megtartani. Elkeseredésükben feljelentést tettek a három ravasz ember ellen és egyben kártérítést is kértek. A törvényszék, tekintve, hogy *Siebig*, *Toma* és *Vug* nem rosszakaratulag irtak a levél alá hamis nevet, mindhármukat a vád és következményei alól felmentette.

FILM KÖZLÖNY

A képviselő ur barátnője

Modern társadalmi dráma premierje a Select-moziban.

Joan Crawford impozáns szépsége, nagyvonalu, hatásos játékképe és ragyogóan elegáns megjelenése már nem egy amerikai erkölcsdrámának kölcsönzött kiemelkedő értéket. Vannak, akik *Greta Garbo* örökére tartják méltónak, vannak akik egy második *Gloria Swanson*ot látnak benne de tény az, hogy a közönség minden rétege egyformán kedvennévé avatta a fiatal amerikai filmsztárt. Legújabb filmje a „Képviselő ur barátnője” címen a kitűnő *Clarence Brown* rendezésében ma került bemutatásra Aradon nagy közönségsiker mellett. *Joan Crawford* ebben az amerikai erkölcsképben egy munkásnőből lett grand-dame-ot alakít megjelenésének és művészi készségének minden varázsával. *Partnere* *Clarke Gable*, akit eddig mint gangster-királyt volt alkalmunk néhány filmszerepében megkedvelni. Most kivételesen ügyvédet, majd képviselőt játszik markáns, férfias játékmódorában. A film nem mindennapi érdeklődésre számíthat.

Greta Garbo féltve őrzött titkát leleplezte egy örökösödési harc

Az ünnepeit filmszínésznő — asszony. — *Mauritz Stiller* és *Greta Garbo* titokzatos házassága. — Heti 12.500 dolláros gázsit

Stockholmból jelentik: Greta Garbo nemrégiben tért vissza Hollywoodból szülőföldjére és *Stockholmban* telepedett meg. Amerikai vállalatától néhány hónapos szabadságot kapott és így otthagyta *Kalifornia* örökös forrón sültő napját és visszatért a ködös északra. Megkivánta a hűvös északi szelet *Kalifornia* füledt levegője helyett. Néhány hónapon át csupán magának akar élni. Legalább is így irták a lapok, hogy *Greta Garbot* azért fogta el a honvágy, mert egyszer alaposan ki akarja magát pihenni és csupán önmagával kíván foglalkozni. Azonban tényleg pusztán ez a vágy volt az, amely a nagy *Garbot* szülőföldjére visszavezette? *Stockholmban* jöideig így hitték ezt, csupán most vált ismeretessé, hogy a nagy filmművésznőt még egy másik és a szubjektív oknál kényszerítőbb ok csalta vissza hazájába. *Greta Garbo* egy örökségért harcol és ez az örökségi harc első ízben leplezi le az isteni *Greta* titkát, mert tudjuk, hogy a mindig magányos és északi titokzatos melankóliájával körülburkolt filmdiva nem leány, hanem — asszony. Igen, *Greta Garbo* asszony, még pedig özvegy, *Mauritz Stillernek*, a néhány évvel ezelőtt *Hollywoodban* meghalt filmrendezőnek a felesége. *Stiller* 1923-ban ismerte meg *Greta Garbot* Svédországban. A svéd művésznő első sikerét az ismert rendező *Papst* némafilmjében, az *Örömtelen* uccában érte el. Ebben a darabban fedezte fel *Greta Garbot* *Mauritz Stiller* és az új filmcsillagot magával vitte *Hollywoodba*. A *Hollywoodban* készített első filmek világsikerét jelentette *Greta Garbonak* és rendezőjének, *Stiller* hírneve együtt nőtt a *Garbo*éval. Alkotóerejének teljében azonban alattomos betegség támadta meg a rendezőt és gyorsan végzett vele.

Greta Garbo házaselete

Hollywoodban senki sem sejtette, hogy milyen szoros viszony fűzi össze a két embert. Senki sem tudta, hogy

Greta Garbo és *Mauritz Stiller* már 1924-ben házasságra léptek *Konstantinápolyban*.

Ki tudja most megmondani, hogy a híres művészpár miért nem közölte a világgal a házasság híreit? Talán attól tartott *Stiller*, hogy az

isteni *Gretának* vonzóereje csökkenni fog, ha a nagy mozipublikum megtudja, hogy a jégheg „vamp” a valóságban egyszerű és tisztes háziasszony.

Stiller halála után *Garbo* mindinkább a magányba vonult vissza. Egyik naplójegyzetnek címlapján állítólag *Szent Bernhard* mondása van:

„O beate solitudo, o sola beatitudo!”
Ó boldog egyedülvalóság, ó egyedülvaló boldogság!

Egészen csendben és zárkózottan élt. Nem járt senkihez és ő sem fogadott senkit. Nappalát a műteremben töltötte munkával, esténként kiutazott *Beverly Hillsben* levő pompás birtokára. *Hollywoodban* akkor úgy hitték, hogy a művész-társa felett érzett fájdalom készítette *Greta Garbot* erre a visszavonult életmódra. A művésznő ugyanis soha senki előtt sem titkolta, hogy milyen nagyra becsüli *Stiller* hatalmas rendezői képességeit. Azonban csupán azt hitték, hogy a művészt és nem az embert sajnálja *Stillerben* és senki sem tudta, hogy a művészen férjét is elvesztette.

Heti kétmillió lejes gázsit

Hogy került most a napvilágra a *Greta Garbo* szinte misztikus személyét körülvevő titok? A *stockholmi* amerikai konzulátus előtt egy hatalmas jogi ügy fekszik. Ez a jogi ügy *Mauritz Stiller* öröksége körül forog, mert a rendező vagyonának legnagyobb része Európában maradt.

Greta Garbo most, mint az elhalt filmrendező özvegye a maga számára igényli az örökséget.

Az amerikai konzulátus egyelőre hallgatásba burkolódzik. Annyi azonban már kiszivárgott, hogy *Garbo* *Stiller* rokonaival elkeseredett küzdelmet folytat férjének nem jelentéktelen hátrahagyott vagyonáért.

Amikor erről az örökösödési harcról hallunk, önkéntelenül felvetődik a kérdés bennünk: vajon egyáltalán szerepet játszik-e *Mauritz Stillernek* bármilyen tekintélyes öröksége is *Greta Garbo* életében, az ő horribilis jövedelmei mellett. Hiszen

az új szerződés *Hollywoodba* való visszatérése után heti 12.500 dolláros, több mint kétmillió lej gázsit biztosít.

Greta Garbo elkeseredett harcából sokan arról számolnak be, hogy *Greta Garbo* *Kreuger Ivar* összeomlása alkalmával vagyonának legnagyobb részét elveszítette. Mindenesetre *Greta Garbo* örökségi pöre a nagy filmművésznő életének egyik legérdekesebb filmrészlete, a mely meglepetésszerűleg érte a világ közvéleményét.

Elfogtak egy rablóbandát,

amely kirabolta a tordai dohányelosztó autóját

Torda. Néhány nappal ezelőtt mint arról már egy ízben megemlékeztünk ismeretlen tettesek megtámadták és kirabolták a tordai „Discom” dohányelosztó társaság autóját, amelyből 200 ezer lej készpénzt és mintegy 20 ezer lej értékű bélyeget raboltak el. A tordai rendőrség erélyes nyomozást vezetett be az ügyben, melynek eredményeképpen letartóztatták *Gáspár János* volt adóperceptort és *Thurzay Ferenc* mechanikust, akik nemrég szabadultak ki a fogházból és akik elmondották, hogy a rablóbandának még *Lénárd Ilona* fényképész, *Kiss Gyula*, *Bakó Károly* és *Várad* *Gyula* tordai lakosok is tagjai. Ennek alapján a rendőrség a banda valamennyi tagját letartóztatta. Az elrablott pénzből a hatóságok már csak 60 ezer lejt találtak meg. A rablóbandát átadták az ügyészségnek.

Főnyereményt
nyerhet, ha
előfizet az

ARADI KÖZLÖNY-RE

Minden régi és új előfizetőnk, aki 6 hónapi előfizetési díját a mai naptól október 18-ig egyösszegben kifizeti, ingyen kap egy nyolcad SORSJEGYET az állami osztálysorsjáték legközelebbi játékának első osztályára.

Világképeknek csak október 15-ig áll módunkban sorsjegyet kiküldeni.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A román-magyar clearing-egyezmény fontosabb részletei

Arucsere Magyarország és Románia között — A Banca Nationala hajtja be a magyarországi áruk ellenértékét

A román-magyar clearing-egyezmény — mint mai számunkban jelentettük — tegnap életbe lépett. Tekintettel arra, hogy Magyarország egyik legfontosabb piacunkat képezi és hogy a két ország közti kereskedelmi kapcsolatot jórészt éppen a devizanehezégek miatt szakadt meg, a clearing-egyezmény nagy jelentőséggel bír. A clearing-egyezmény létrejöttének előzményeit, valamint annak részleteit az alábbiakban ismertetjük:

A román-magyar árucserére már hosszabb idő óta egymilliárd lej aktívumot mutatott ki Románia javára. Akkor, amikor Magyarország életbeléptette a devizakorlátozó intézkedéseket és ezzel megakadályozta a devizák kivitelét, a román exportőröknek Magyarországból még hatalmas követeléseik voltak. A Magyar Nemzeti Bank intézkedései következtében ezeket a követeléseket blokkálták és Magyarországra irányuló exportunk teljesen megbénult. Ez a helyzet, amely senkinek sem használt, sőt mindenkinek kárt okozott, nem tarthatott a végtelenségig. Még hónapokkal ezelőtt tárgyalások kezdődtek a devizakorlátozások előtt kötött román-magyar ügyletek likvidálása érdekében, ezek a tárgyalások végül is eredményhez vezettek, amennyiben sikerült megőzötni az említett clearing-egyezményt.

Az egyezménynek a két állam között, a reciprocitás elvéi szerint árucserére képezi az alapját. Arra való tekintettel azonban, hogy Románia mindig többet vitt ki Magyarországra, mint amennyit onnan behozott, az egyezményben egy hárommillió pengős (cca 90 millió pengős) plafont állapítottak meg, amely a román-magyar árucserére mérlegnyelvét fogja képezni. Ez annyit jelent, hogy

Románia maximálisan 90 millió lejjel több értékű árut szállíthat Magyarországra, mint amennyit onnan importál.

Abban az esetben, ha kivitelünk ezt az összeget is meghaladná, akkor mindaddig nem szállíthatunk Magyarországra árut, amíg onnan annyi árut nem hozunk be, hogy a differencia a mi javunkra ismét csak 90 millió lej legyen.

A hosszú lejáratú hitelek ügye

Azoknak az ügyleteknek a likvidálásához, amelyek a clearing-szerződés életbelépte előtt kötöttek, a jelenlegi statisztikákat vették alapul. Ezekből a statisztikákból — mint már említettük — kitűnik, hogy Románia többet exportált Magyarországra, mint amennyit onnan behozott. Így tehát Romániának még járandósága van, azokon az összegeken kívül is, amelyeket a Kompenzációs Pénztárhoz eddig már lefizettek. Ennek az összegnek a fedezésére Magyarország a Kompenzációs Pénztár javára cedálta mindazokat a rövid lejáratú — kilencven napig terjedő — hiteleket, amelyeket romániai bankoknak vagy magánszemélyeknek folyósítottak. A hosszú lejáratú hitelek, vagy azok az összegek, amelyeket romániai ipari vállalkozásokba fektettek, nem esnek az egyezmény intézkedései alá, ezeket az összegeket egyelőre nem lehet mobilizálni.

Azok a román állampolgárok, akik magyarországiaknak tartoznak, az esedékesség idején a szóban lévő összegeket a Kompenzációs Pénztárnál kötelesek lefizetni.

Ezeket az összegeket Aradon a Banca Nationala helyi fiókja fogadja el.

Igy tehát a Banca Nationala fogja behajtani mindazoknak a Magyarországról importált

árúknak az ellenértékét, amelyeket eddig még nem fizettek ki, valamint a rövid lejáratú hiteleket is. Az így befolyt összegből fogják kifizetni az exportőröknek azt az összeget, amely nekik az eddig lebonyolított Magyarországra irányuló kivitelből jár. A Magyar Nemzeti Bank viszont a Romániából importált áruk ellenértékét hajtja be és ebből az összegből kifizeti a magyar exportőrök követeléseit. Erre az esetre is hárommillió pengős plafont állapítottak meg. Abban az esetben, ha ezt az összeget meghaladja a követelésünk, akkor a kiegyenlítés mindaddig nem történhetik meg, amíg a differencia el nem tűnik oly módon, hogy árut vásárolunk Magyarországból.

A clearing-egyezmény a gyakorlatban

Egyelőre azonban még teljesen bizonytalan, hogy a clearing-egyezmény mennyiben fog gyakorlatilag is beválni és hogy annak alkalmazása a realitásban lehetséges lesz-e. Abban az esetben ugyanis, ha az egyezményt valóban és hatásaiban is életbe akarjuk léptetni, akkor — tekintettel arra, hogy követelésünk jóval meghaladja a magyar követeléseket — haldéktalanul nagymennyiségű árucikkeket kellene importálnunk Magyarországból. Az pedig még megoldatlan kérdés, hogy a jelenlegi devizaintézkedések mellett, lehetséges lesz-e egy nagyobb arányú importot lebonyolítani.

Megháromszorozódtak a kényszeregyezségek 1929. óta

Érdekes statisztika a gazdasági válságról

Néhány nappal ezelőtt látott napvilágot a csödékről és kényszeregyezésekről szóló kimutatás, amely talán mindennél élénkebben vázolja, hogy milyen mérhetetlen pusztítást vitt a gazdasági életben a kereskedelmi és pénzügyi vállalatok sorában a már évek óta tomboló válság. A kényszeregyezések a kimutatás szerint 1929. július óta — ez az időpont, amikor a kényszeregyezési törvény életbe lépett — megháromszorozódtak. A statisztika a következő:

1929.	519
1930.	1.459
1931.	1.702

Az utóbbi három év alatt jóváhagyott kényszeregyezések aktívuma 8.657 millió lej, míg passzívuma 8.120 lej, vagyis 100 lejes aktívumnak 95 lejes passzívum felel meg. Ez arra világít rá, hogy a kényszeregyezéseket kért vállalatok a kényszeregyezési kérvény benyújtásakor már meglehetősen súlyos helyzetben voltak. Nem érdektelen a bankégyezésekről szóló statisztika sem, amely szerint 1928-tól 1931-ig negyvenegy pénzügyintézet (résztvénytársaság) kért kényszeregyezést, ezek közül huszonegy az ó-királyságban, tizennyolc Erdélyben és kettő Bukovinában.

Ezeknek a pénzügyintézeteknek az alaptőkéje egy milliárd 457 millió, míg befizetett tőkéjük egymilliárd 147 millió lejt tesz ki. A fenti pénzügyintézeteknél elhelyezett betétek összege 5 milliárd 185 lejt tesz ki, amely közül 503 millió lej (10 százalék) a vista-betét, míg 4 milliárd 682 millió lej felmondásos betét. Ezeknek a pénzügyintézeteknek az aktívuma 4 milliárd 435 millió, míg passzívuma 5 milliárd 448 millió leire emelkedik. Az említett pénzügyintézetek közül husz 100 százalékos kvótát, tíz 90 százalékosat, míg tizenegy 80 százalékosat ajánlott fel.

Uj rendszer a devizák kiutalásánál

Szigoru rendszabályok a devizaigénylésekkel kapcsolatban

A devizák kiutalására vonatkozólag a Banca Nationala újabb kommunikét tett közzé, amelyben tudatja az érdekeltekkel, hogy a Banca Nationala ezentúl devizaigényléseket csak direkt az igénylőktől fogad el vagy pedig olyanoktól, akiknek erre írásbeli felhatalmazást adtak. Ezt a felhatalmazást a Banca Nationalánál meg fogják őrizni. A pénzügyintézetek benyújthatnak klienseik nevében devizaigényléseket, ezeket azonban csak olyan tisztviselők által eszközölhetik, akiknek névsorát előzőleg beküldötték a Banca Nationalához.

Az igényléseket azok befutása sorrendjében elégitik ki és mindenkinek egyenlő elbánást biztosítanak. Azok a pénzügyintézetek, amelyek igényléseket benyújtanak, klienseiktől csak a már szabályozott comisiót vehetik ennek fejében, más összeget azonban nem. Akik ezt mégis megteszik, azoktól megvonatik az a jog, hogy a devizaügyletekkel foglalkozhassanak. Abban az esetben, ha megállapítást nyer, hogy a devizaigénylők különböző intervenciókhoz folyamodnak, akkor ezek az első esetben elvesztik a jogot, hogy devizát kaphassanak, második esetben vagy pedig akkor, ha megállapítást nyer, hogy meg nem engedett eszközöket alkalmaztak, spekulánsoknak tekintik őket és a legszigorubb eljárást indítják ellenük.

= A Banca Nationala aradi fiókjának hivatalos árfolyamai. Az első árfolyam a vételi, a második az eladási kurzust jelenti: Valuták: Francia frank 6.58 (6.65), német márka 39.45 (40.25), angol font 578 (585), dollár 166.50 (168), lira 8.60 (8.75), svájci frank 32.30 (32.75), schilling 19 (20), cseh korona 4.95 (5), pengő 21 (23), holland forint 67.35 (67.75), dinár 2.35 (2.60), Napoleon arany 643, léva 1 (1.20). Devizák: Páris 6.58 (6.59), Berlin 39.95 (40.20), London 580 (585), New-York 167.60 (168.10), Milánó 8.62 (8.65), Zürich 32.40 (32.58), Prága 4.95 (4.98), Amszterdam 67.45 (67.65), Belgrád 2.70 (2.78), Szófia 1.10 (1.20).

= A temesvári terménytőzsde árfolyamai. Október 14. Buza 72 kg. 580 lej, 6-buza 610 lej, tengeri 210 lej, árpa 250 lej. — Budapesti határidőpiac: Buza októberre zárlat: 12.81—12.83, márciusra 14.01—14.03, májusra 14.36—14.38, rozs októberre: 7.80—7.82, márciusra 8.95—8.96, tengeri májusra 9.05—9.07 pengő.

Alulírott gyászoló család úgy a maga, valamint számos rokon, ismerős és jóbarátai nevében mélyen megtört szívvel tudatja, a felejtethetlen jó anya, nagyanya és dédanya

özv. Fekete Imréné

szül. STAMPFEL AMÁLIA

f. évi október hó 13-án életének 67-ik évében hosszas szenvedés után a Mindenható bölcs rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogultnak földi mardaványai folyó hó 15-én délután 4 órakor fognak a Str. Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 46. számú gyászházból a református egyház szertartásai szerint a helybeli felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Pihenése csendes, drága emléke áldott legyen!

Arad, 1932. október hó 13-án.

Dr. Bánffy Józsefné szül. Fekete Margit. Bánffy Ákosné szül. Fekete Elza, Dörre Jenőné szül. Fekete Nelly, Fekete Magda, gyermekei: Dr. Bánffy József, Bánffy Ákos, Dörre Jenő, dr. Matavovszky János, vejei: Dr. Matavovszky Jánosné szül. Bánffy Nóra, Bánffy Adorján, Dörre Magduska, Dörre Pál, unokái, Matavovszky Ivánka, dédunokája. Stampfel József és neje szül. Takács Mária, unokaöccse és huga.

„PIETATEA“ Intreprindere de pompe funebre,
Arad, Strada Eminescu 30.
Telefon 885.

RÁDIÓ KÖZLÖNY

Rovatvezető: **Sztolár Jenő**

A rádió és a repülőgép

A repülőgépek bátor pilótáinak nem a szél, nem a vihar a legnagyobb ellensége, hanem a köd, amely látásuktól megfosztja őket. S nem is csoda, hogy annyira félnek a ködtől, mert a repülőgépen nemcsak az irány megtartása nehéz ilyenkor, hanem azt sem tudja a pilóta, hogy milyen magasan repül.

Ezeken a nehézségeken csak egy módon segíthetünk, még pedig a különleges műszerek használatával, amelyek útján a pilóta pótolhatja érzékei útján való tájékozódását.

Az első volt ezek között a rádió, amely nemcsak lehetővé tette, hogy tanácsot kérjen a légi kikötők obszervatóriumaitól és időjelzéseket kapjon a pilóta, hanem érzékeny műszereket, mint magasságmérőket, stb. is, szerkeszthettek vele. Az egyik legfontosabb adat, amellyel a tájékozódást veszített pilóta segítségére sielhetnek, az, hogy megmondják, hol van. Ez első pillanatban ugyan különösen hangzik, de valóban tényleg úgy áll a dolog, hogy a rádió útján a földön levő állomások egy, a háromszögéléshez hasonló eljárással képesek megállapítani azt, amit a pilóta maga sem tud a repülőgép pillanatnyi helyzetét.

Nagy segítségére van a repülőeknek a rádió-világítótorony, amelyet azért neveztek el így, mert éppen úgy vezeti útjában, mint a tengeren a hajókat a világítótorony. Ez a berendezés egy egyszerű, irányított adó, mely két megállapított jelt ad állandóan, egy meg lehetőségen keskeny sugárban. Ha a pilóta a sugártól balra repül, akkor készülékével folyton pont-vonást hall, ha jobbra, akkor vonáspontot. Ha pontosan a sugár közepén van, állandóan csak pontokat hall és ilyen módon még rossz időben is könnyen megtarthatja az irányt.

Láthatjuk, hogy a rádió rendkívül finom érzékenységgel, mindjobban tért foglal a repülés műszerei között, sőt ma már ezek nélkül szinte lehetetlen az üzembiztos repülés.

Kosárantenna. Városi házakon sokszor nagyon nehéz megfelelő antennát építeni, mert nincs hely. Ilyen esetben kitűnő szolgáltatást tesz a kosárantenna, melynek nagy előnye, hogy nagyon kevés helyen elfér. Lényegében egy magas rudból áll, melynek tetejére két fémkarikát erősítünk. A két karikára az antenna-huzalt egyenlő távolságra feltekerjük és a drót végét levezetjük. Az ilyen antenna, ha nem is olyan hatásos, mint egy rendes külső antenna, nagyon jó eredményt ad.

Rádió műsor

— Romániai Műsorszámítás. —

SZOMBAT, OKTOBER 15.

Bucuresti. 13: Gramofon, 18: Rendőrzenekar. 19: Rendőrzenekar. 20:40: Gramofon. 21: Alexandrescu Nina hegedűművésznő. 1.50: Marcu-zenekar. — **Budapest I.** 10.15: Hangverseny. 13:05: A Sternberg hangszergyár Pathé gramofonhangversenye. 5: A „Rádióélet” gyermekjátékszórója. 6: „Az idegember.” 6.30: Veres Károly és cigányzenekarának hangversenye. 8.30: Az Operaház évadnyitó előadásának közvetítése. I. Himnusz II. „Bánk bán”. Dalmi 3 felvonásban. — Majd: Berend Endre szalón- és jazz-zenekarának, valamint Horváth Gyula cigányzenekarának hangversenye az Ostende-kávéházból. — **Bécs.** 12.30: Gigli-lemez. 16:15: Mahler-dalok. 17.45: Mandolin-zenekar. 21.30: Schaff: Vége jó, minden jó című hangjátéka. 22.10: Bécsi hangok címen hangverseny. 23.45: Hangos felvételek papíron. — **Belgrad.** 12: Gramofon. 13.05: Rendőrzenekar. 17: Kivánság gr. 18: Rendőrzenekar. 20.30: Népdalok. 21: Hangjáték. 21.30: A királyi gárda szórakoztató zenéje. — **Berlin.** 17.05: Fuvós z. 19:30: Zenekari hangverseny. 1.30-ig tánczene. — **Hellsberg.** 17.05: Fuvószene. 19.55: Ansoerge zeneszerző művei. 21: Vidámest Langenbergből. — **Kassa.** 7.15: Prága. 12.30: Gramofon. 13:30: Rádió-zenekar. 18:10: Modern tánczene. 19.50: Gramofon. 20: Hegedűverseny. — **Milano.** 18: Tánczene. 20: Szórakoztató zene. 21.30: Thomas; Mignon című három felvonásos operája. — **Pozsony.** 12.05: Gramofon. 17:10: Rendőrzenekar. Francia tánc z. 18:25: Gramofon. 20:50: Közv. Bánócról. E. és tamburica zenekar. 22:10: Rendőrzenekar. — **Prága.** 7.15: Zenés ébresztő. 12: Gramofon. 14.30: Gramofon. 18:50: Gramofon. 19.30: Német új zenésóra és zenei rejtvény. — **Svájci Aleman adó.** 20.30: Gramofon. 21: Szimfonikus hangverseny. Rosenthal Mórlo zongoraművésszel. 23.15: Tánczene. — **Varsó.** 18: Szórakoztató zene. 19: Könnyű zene. 21: Könnyű zene szopránénekekkel. 23.05: Chopin-művek. 24: Tánczene.

VASÁRNAP, OKTOBER 16.

Bucuresti. 12: Pucino-zenekar. Román zene. 14: Gramofon. 18: Marcu-zenekar. 20:30: Wagner: Parsifal című operája. — **Budapest I.** 10: Hírek. 11: Református istentisztelet. 12: Róm. kath. istentisztelet. Majd: Az operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. 3: His Master's Voice gramofonhangverseny. 4.45: Rádió Szabad Egyetem. Dr. Bodor Aladár: „Arany János.” 5.30: Tokaji szüret. Helyszíni közvetítés. 6.30: A Budapesti Hangverseny Zenekar hangversenye. „Népszerű zenekari művek.” 8.10: „Mütermélatogatás.” Glatz Oszkár előadása. 8.40: Sporteredmények. 9: A Király Színház előadásának közvetítése. „Üdvöskö”. Operett 12 képből, előjátékkal. Zenéjét szerezte Audran, Ura fordította Szentes Andor. — Az első szünetben: sporteredmények. — Az előadás után Bura Károly és cigányzenekarának hangversenye. — **Budapest II.** 4—4.45: Rózsavölgyi gramofonhangverseny. — **Bécs.** 8.35: Ébresztő. 9.20: Reggeli hangverseny. Gramofon. 10.05: Schütz Ferenc orgonaversenye. 10.55: Kiurina Berta énekesnő. 12.40: A szimfonikusok szórakoztató zenéje. 16: A zágrábi vonósnégyes hangversenye. 17: A Hunyady-emlékverseny közv. Kriacuból. 17.45: A vasutasok zene- és dalegyletének hangversenye. 18.20: Tánczene. 21: Szórakoztató zene. 23.45: Wörthmüller-tánc z. — **Belgrad.** 12: Gramofon. 12.30: Rendőrzenekar. 14.30: H. 17: Népdalok. 18:30: Gramofon. 20.30: Mandrino csellóművész. 21.30: A szabadkai Cecilia dalegylet hangversenyének közvetítése. 24: Cigányzene. — **Berlin.** 17: Szórakoztató zene. 20.30: Strauss R.: Rózsavölgy című operája az állami operaházból. 21.40: Német operák részletei. 23.20—24-ig: Tánczene. — **Hellsberg.** 17: Szórakoztató zene. 19.10: Dalok. 21: Zenekari verseny szölistákkal. 21.20: Népies zene. 24: Tánczene. — **Kassa.** 21: Molnár Ferenc: Souper című vigjátéka.

A szerkesztésért

STAUBER ISTVAN

felel.

APRÓ HIRDETESEK.

Az apró hirdetések díját szavak szerint számítjuk. Minden szó 4 lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

Apróhirdetéseket este 10 óráig vesznek fel az Aradi Közlöny kiadóhivatalai. - Telef.: 151

LEVELEZÉS.

LEVELEZNI óhajtanék kizárólag intelligens nővel a sexualpsychologia kérdéséről. Első leveleket ajánlván kérem. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3506

ALKALMAZÁS.

FÉHÉRNEMŰVARRAST olcsón vállallok. Házhoz is megyek. Cím: volt Darányi-ucca 12—14. 8294

FIATAL perfekt szobaleányt keresek éves bizonyítvánnyal. — Jelenkezni az Aradi Közlöny fiókiadóhivatalában. 8511

KOMOLY fiatalember inkasszói vagy más bizalmi állást elfoglalni garantálva. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 3510

LAKÁS.

DISZKRÉT butorozott szoba fürdőszoba használattal belvárosban kerestetik. Címek az Aradi Közlöny kiadóhivatalában leedandók. 8518

3 szobás fürdőszobás magánház kiadó nov. 1-re. Bővebbet Pál Niu Stojárel 13.

Két szoba, előszoba, fürdőszoba azonnal elfoglalható Calea Saguna 34. 8503

EGY-KÉT és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet: az Aradi Közlöny fiókiadóhivatalában a Minorita templommal szemben.

CSINOSAN butorozott tiszta szoba a város központjában 500 lejért kiadó — Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 400

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cím az Aradi Közlöny fiókiadóhivatalában, a Minorita templommal szemben.

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Bővebbet: az Aradi Közlöny fiókiadóhivatalában, a Minorita templommal szemben. 800

VÉTEL ÉS ELADÁS.

DRÓTKERITÉST használatra keresek. — Demeter, Cluj Calea Motilor 2. 3512

SÜRGŐSEN KERESKEM férfi és női bundákat kisebb-nagyobb keleti és helyben készített perzsaszőnyegeket, velencei tükröt, ezüst evőeszközök és ezüst dísztárgyakat, márkás porcellánokat, ékszereket egész szobaberendezéseket, egész bu torokat, arany fogsorokat, gyári szőnyegeket, sezlont és sezlontentőket, store függöny dísztárgyakat stb. SALGONE bizományi üzlet Str. Horia 1: (Széchenyi ucca). Neuman-palota. 1000

HASZNÁLT, de jó állapotban levő vízvezeték kiöntő-kagyló, megvételre kerestetik. Címeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalában a Minorita templommal szemben.

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA”

a Hungaria Nagyszállóda vezetése alatt megnyílt
Központi fekvés (József körút 4.) a Nemzeti színházzal szemben.
TELEFON: J. 320—30.

Minden modern kényelemmel berendezve.
Kitűnő étterem! Polgári árak! Dreher sör-csarnok!
A vidéki társaságok találkozó helye!

IROM-ÉLE CSEMEGE OROSZ HAL már mindenütt kapható.

ÜZLETKELYSÉG a v. Szabadság-tér sarkánál, azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

NAGY UCASIO női bundák és bundabélésekben, kis és nagy Singer-varrógép. Schoberl-egy, új Protos porzivógép, japán-, szonál- és különböző majolika vázák, komplett valódi meisoni és Alt Wien étkező-szervizek, fal vitrinek, álló villanylámpák, festmények, alpaca és ezüst evőeszközök, rézgyak, keleti perzsa és szmirnaszőnyegek, gyári szőnyegek, szobaberendezések és külön butordarabok, aranyozott konsol tükrök, antik szekrények, régi toatett tükrök, stb. eladó: SALGONE bizományi üzlet, Str. Horia 1, (Széchenyi-ucca) Neuman-palota. 1000

MACULATURA-papír 5 kgros csomagokban igen olcsón kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

OKTATÁS.

NÉMET, FRANCIA OKTATÁS nagyon olcsón kapható. Str. Untrei 1. sz. 8082

Főzőtanfolyam az Iparos Otthonban, amelyet Hary Lajos, külföldön működött konyhamester vezet. Ha olcsón és gyorsan el akarja sajátítani a konyha művészetet, ne mulassza el a kedvező alkalmat és jelentkezzen be. **Beiratkozás október 15-től nov. 1-ig mindennap d. u. 4—7-ig az Iparos Otthonban.** Bővebb információkat szívesen szolgálunk ugyanott. 3508

ÜZLETEK.

Kézpénzért

megvesszük butorait, ezüstjé, antik tárgyait, szőnyegeit, varrógépeket stb. stb. **Eladó olcsón** Lengyel-féle teli háló, konyhaberendezés, Singer varrógép, festmények stb. stb. **COMISIO** bizományi üzlet Bulev. Reg. Maria 9. — A velencei ésszekötöttesben álló temesvári zálogház 24 százalék mellett folyóait kölcsönöket arany és ezüst tárgyakra, ékszerekre, valódi szőnyegekre, írógépekre, stb. úgy, hogy ilyen tárgyaknak a zálogházba való eljuttatására megbízásokat ismételten elfogadunk.